

Mirgu Marga

Rašo Kugis Mugis.

VISŲ LAISVĖ MYLINČIŲ
Lietuvių pareiga yra padaryti šaukiamą New Yorke Amerikos Lietuvių Seimą smarkiu kardo smūgiu už Lietuvos laisvę. Seimas šaukiamas lemiamoje valandoje, kada Raudonoji armija artėja prie Lietuvos ir jau inėjo Lenkijon. Kokią vėliau ta armija neša: pavergimo ar išlaisvinimo? Tai sielą virpinas klausimas, kuris įsuptas į patį šio didžiojo karo branduolį.

Šį klausimą visu nuogumu Amerikos visuomenei ir spaudai parodyti — tai Amerikos Lietuvių brangi privilegija ir patriotinis uždavinys, nes tik Amerika, savo tvirtu balsu, gali paveikti imperikalizmo balnan įsėdusį talkininką. Maskva žada laisvę visiems keturiems pasaulio kampams, nuo Albanijos iki Irano, bet nežada savo mažiesiems kaimynams Lietuviams, Latviams ir Estams, net grąšina jas pavergti. Šios mažos tautos gali teisingai su Lenkijos premjeru tarti: "Šioje valandoje, kada kovoję už savo laisvę mes sutinkame neapikantą, smurtą, žmogžudystes ir apiplėšimus, mes rasime stiprybės laukiti laisvės ir nepriklausomybės, nes mūsų pusėje amžini dorovės principai, teisybė ir įstatymai, be to, ir Atlanto Čarterio aukštieji siekliai".

Amerikos Lietuviai! New Yorko Seimas privalo pasisėkti!

LIETUVIAI, be abejo, didelių dėmesų seks pasitrenksį Lenkų-Rusų gincą. Matyti, nei viena, nei kita pusė nusiileisti nenori, nors Amerikai ir Anglijai būtų malonu rasti nors kokį abiem priimtina kompromisą. Sakoma, Čekoslovakų Benes bando ką nors pasiūlyti. Lenkų laimėjimas duos vilties didesnei progai Lietuviams laimėti. Lenkų nusistatymo Lietuvos likimu mes nežinome, nes mūsų visuomenė nei čia, nei Anglijoje, regis, santikių su Lenkų visuomene ir veikėjais nepalaiko ir Lenkų spaudos neseka. Mes pasitikime Amerika, bet, gali būti, būtų gerai susižinoti su mažais Susivienijusių Tautų nariais, kaip Lenkais, Čekoslovakais, Norvegais (tas nereiškia jokių unių su jais, kaip seniau buvo pradėję tuli musiečiai piršti).

RUSAI iš Amerikos, per "lend-lease", gavo už pusketvirtą milijoną dolerių reikmenų ir ginklų. Bet dėkingumo, matyti, nenori parodyti nei už pilką centą. Buvęs Respublikonų partijos kandidatas į prezidentus (spėjama, jis vėl juo bus), Wendell Willkie, kaip laisvos šalies laisvas pilietis, parašė straipsnį dienraščiui New York Times, kuriame Amerikos visuomenę ragina nedidinti nepasitikėjimą Sovietija. Sako, Amerikos piliečių masėje yra milijonai kurie kilę Rytų Europoje. Jei Stalinas ten nesielgs kaip padorus, Atlanto Čarterio principams iškilmingai pritaręs, žmogus, tai šiuose Amerikos piliečiuose kils nepasitenkinimo, kurį, be jokio abejo, norės panaudoti taip Respublikonai, taip Demokratai.

Willkie ragina politikierius taip nedaryti, nes, sako, tik sutikę Sovietiją skaityti pilnu ir pasitikėtinu koalicijos nariu bus galima rasti patenkinantis išsprendimas taip Pabaltijo.

(Pabaiga ant 3-čio pusl.)

The only National Lithuanian Newspaper published in Ohio, reaching a very large majority of the 80,000 Lithuanians in the State and 20,000 in Cleveland

No. 2

Kaina 5c.

CLEVELAND, OHIO SAUSIO-JAN. 14, 1944

(29-ti metai :: 29th year)

DIRVA (THE FIELD)
Published every Friday in Cleveland by the
LITHUANIAN WEEKLY
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave. Cleveland, Ohio

Subscription per. Year in Advance
In the United States \$2.00
In Canada \$2.50
Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice under the Act of March 3, 1879.

NELAIMINGAI ŽUVO A. SMETONA

Lietuvos Prezidentas

Laidotuvių Iškilmingos Pamaldos atsibuvo šv. Jono Katedroje

GEDULOS PAMALDAS LAIKĖ PATS VYSKUPAS HOBAN

CLEVELAND, Ohio, Sausio 13. — Lietuvos Prezidentas, taip tragiškai netekęs gyvybės, šioje valandoje kada jis mūsų tautai buvo reikalingas ir naudingas, buvo palaidotas šiandien iškilėmis kokios pirmą ir paskutinį kartą Lietuvini šioje šalyje padarytos.

Zinioms apie jo mirtį pasisklidus, iš įvairių Lietuvos kolonijų pradėjo ateiti užuojautos telegramai poniai S. Smetonienei ir visai šeimai; pašarvojimo vietoje pradėjo plaukti vainikai ir visas didelis šermenų kambarys buvo nudėtas, nustatytas, nukabinėtos sienos gėlių vainikais ir puokštėmis įvairių pavidalų.

Kaip Lietuviai jį gyvą mylėjo ir norėjo matyti, taip ir prie mirusio atlankyti ėjo-plaukė tukstantinės minios Clevelandiečių Lietuvių ir kitataučių, ir suvažiuavo daugiau šimto Lietuvos iš kitų kolonijų, ypač artimų Prezidento A. Smetonos idejos draugų ir bendradarbių.

Lydinti katedra pamaldoms, važiuavo ilgais eile automobilių, raitos ir važiuotos policijos vedamu keliu, su Chicago Dariaus-Girėno Legiono Posto specialiai atvykusia garbės sargyba iš 10 asmenų.

Paskui grabą sekė Smetonų šeima, Lietuvos Atstovas P. Zadeikis, Generalinis Konsulas Jonas Budrys ir Konsulas P. Daužvardis. Po to sekė Lietuvai Vaduoti Sąjungos valdybos nariai, Dr. S. T. Tamošaitis, K. S. Karpius, P. J. Žuris, ir kiti žymesni svečiai iš kitų miestų. Grabą nešė: J. Brazauskas, P. P. Muliolis, Chester G. Zuris, J. Salasevičius, A. Šimkunas ir Tamas Curliolis. Grabas buvo užtiestas Lietuvos vėliava.

Garbės grabnešiai buvo apie 20 iš kitų kolonijų suvažiuusių žymių Lietuvių, ir du vietiniai, Alekas Bagnys ir Jonas T. DeRichter.

Raitosios policijos kuopa nulenktom vėliavom stovėjo grabo nešimo laikui iš laidotuvių namų, į katedrą, ir į katedros, ir vėliau, išleidžiant iš miesto, ant Chester ir E. 13th agiem pusėm gatvės stovėdama nulenktom savo vėliavom, policininkai saljutavo — taip atiduodami miesto formalę pagarbą ir atsisveikinimą.

Katedroje, kur jau buvo susirinkusios minios Lietuvių ir kitataučių, ir vėliau užsipildė visa didelė maldykla, a. a. Lietuvos Respublikos Prezidentą pasitiko Lietuviai ir keli katedros kunigai, vietos šv. Jurgio parapijos klebonas Kun. V. G. Vilkutaitis giedodamas įlydėjo į vidų prie altoriaus, ir ten atliko kitas giesmes. Savo sosto sėdėjo Vyskupas Hoban, kuris vėliau laikė gedulingas pamaldas. Kun. Vilkutaitis, kaip vyriausias iš šios diecezijos Lietuvių kunigų, užėmė pirmą vietą prie vyskupo, po to sekė šie Lietuviai kunigai: Balys Ivanauskas, Petras Cherniss, Bernardas Bartis, J. Angelaitis. Dalyvavo taipgi, prie pamaldų neimdami aktyvios dalies, Pralotas M. L. Krušas, Kun. Bernardas Urba, ir Kun. A. M. Linkus, visi iš Chicago; Kun. Linkus katedroje pasakė paskutinę atsisveikinimo kalbą, kuri telpa kitame Dirvos puslapyje šioje numeryje.

Po Kun. Linkaus, Angliškai kalbą pasakė Vyskupas Hoban, kuris reiškė užuojautą Smetonų šeimai ir kartu visiems Amerikos Lietuviams. Jis pasakė: "Jų širdys liudnos mirus jų tėvynės prezidentui. Lai jis buna inspiracija laimėti laisvę ir teisingumą Lietuviai tautai, naujai tvarkai kuri tikiu tuoj grys jo gimtiniam kraštui — tvarkai kuri bus paremta teisingumu, laisve ir tarnavimu Dievui".

Vyskupas paminėjo kad Prezidentas A. Smetona gyveno tula laiką šioje šalyje ir Clevelande. Jo kalba nebuvo tai sausa religinė, bet pritaikyta pagarbai tokiam asmeniui ir tautai kuri savo Prezidento liudi.

Po to vyskupas su savo asistentais giedojo ilgokas maldas atsisėdęs priešakyje altoriaus, prie pat karsto, ir karstą nešant iš katedros, palydėjo pats su kunigais iki pat durų, atlikdamas reikalingas bažnytinės maldas.

Iš katedros visa lydėtojų procesija vyko į Kalvarijos kapines, kur atliko religines pamaldas Kun. Angelaitis ir Kun. Ivanauskas.

LVS pirmininko Dr. Tamošaičio pakviestas, pasakė atsisveikinimo kalbą Lietuvos Ministeris P. Daužvardis ir nuo LVS kalbėjo P. J. Žuris.

Velionio Lietuvos prezidento kunas paliktas Kalva (Daugiau telpa ant pusl. 2, 3, 4, 7 ir 8)

UŽUOJAUTA NUO ARGENTINOS PREZIDENTO, NUO BALUCIO IR K.

Be daugybės kitų užuojautos telegramų, poni Smetonienei ir šeimai gavo užuojautos pareiškimą nuo Argentinos Prezidento, iš Pietų Amerikos.

Lietuvos Ministeris B. K. Balutis, iš Londono, prišuntė Dirvos antrašų šokių pareiškimą:

"Prašu perduoti poniai Smetonienei ir jos šeimai: Giliausia sujaudintas liudna žinia apie tragišką mirtį mūsų Prezidento, kuriam žiaurus likimas atėmė progą pamatyti jo numylėtą tėvynę išlaisvintą vėl. Atstovybės štabas ir mūsų draugai bendrai išreiškia jums visiems mūsų giliausią simpatiją ir suraminimą.
Bronius Balutis."

Lietuviams užuojautą oficialiai išnešė Chicago Mayoras Kelly ir Illinois valstijos legislatura.

Clevelando Mayoras Frank J. Lausche prišuntė Dirvai savo užuojautą Lietuviams. Clevelando miesto taryba išnešė rezoliucijas sąryšyje su šia nelaime, vieną rezoliuciją iškėlė poniai Smetonienei, antrą Lietuvos Konsului P. Daužvardžiui, trečią pasiuntė Lietuvos Atstovybei Washingtonė.

PASKUTINIAI ANTANO SMETONOS TROŠKIMAI

Rašo K. S. Karpius.

A. a. Prezidentas Antanas Smetona, gyvendamas Clevelande, dažnai turėjo pasitarimų su savo artimais tautininkais, LVS pirmininku Dr. S. T. Tamošaičiu, šios organizacijos Spaudos Komisijos pirmininku P. J. Žuriu, ir su manim. Laikas nuo laiko su juo susidavo ir kiti Clevelandiečiai, kuriuos jis paprastai priimdavo kaip savo vaikus ir apšviestavo įvairiais klausimais.

Kadangi velionis rūpėjo Lietuvos Nepriklausomybės atsteigimas, tam tikslui įjėškojo draugų Lietuvii ir Amerikiečių tarpe, Lietuviams gi patardinėjo siekti nepriklausomybės atsteigimo nesvyrant nei į vienus nei į kitus svetimus kaimynus, kaip tas palinkimas pradėjo apsiereikšti tarp tų Lietuvos 1943 metų pradžioje.

Iš Antano Smetonos mes tautininkai ir Lietuvai Vaduoti Sąjunga paėmė skelbti mūsų obalsį kad patys Lietuvos žmonės išsirinks sau valdžią, tik mes dirbkime už nepriklausomybės atkurimą. Prezidentas Smetona pirmose Clevelande apsigyvenimo dienose pareiškė mums:

"Mes turime siekti kad Lietuva atgautų savo nepriklausomybę. Kokios formos ji bus, šiandien negalime atspėti. Mes nesuolome jai, atsiukursiai, jokio santvarkos projekto. Tai Lietuvii tautos, namie likusios, teisė. Iš savo sąlygu, iš susidėjusios aplinkumos, iš savo medžiagos, atkutus iš po karo griuvėsių, tauta pati kurs ir spręs savo atnaujinto gyvenimo formą, nusistatys savo valstybinės santvarkos rėmus. Tokia pažiūra sutinka ir su Atlanto Čarteriu..."

Pereitą vasarą, viename pasikalbėjime Prezidentas Antanas Smetona yra pareiškęs šokią mintį:

Lietuvoje esantieji veikėjai, kaip greitai tiktai pasidarys nors kokios galimybės, tuoj griebis įkurti kokią nors savo vyriausybę kad ji galėtų pradėti savo šalies reikalus tvarkyti.

Apie Kalėdas, lankantis pas Prezidentą, girdėjome šitokį svarbų jo pareiškimą:

Labai svarbu būtų kad nors mažiausiame Lietuvos žemės sklypelyje kuris būtų laisvas nuo svetimų priešų, kuogreičiausia susidaryti Lietuvii vyriausybės branduolys, kuris galėtų prieš pasaulį ginti savo šalies reikalus.

Iš šių pareiškimų aiškiai matote kad velionis nesiurpino nei buti toliau Lietuvos prezidentu nei netroško valdžios, ko jo priešai labiausia bijojo, ir del ko musy katalikai ir socialistai nenorėjo su juo bendradarbiauti. Jis tik rūpinosi ir troško kad Lietuvos žmonės patys, kad Lietuvoje esantieji veikėjai kaip nors susigrupuotų

Antanas Smetona

ir nepraleistų jokios progos atkurti Lietuvii valdžią, iš kur galėtų prasidėti ta užuomazga nepriklausomo valdymosi. Tie kurie jam šiame darbe kliudė, neturėjo nei kiek teisingos, doros tėvynės meilės ir nuoširdaus susirūpinimo Lietuvos nepriklausomybe. Jie tik asmeniškų saskaitų dėlei jį užpildinėjo, arba savo bižniškais interesais rupindamiesi.

Sausio 2 d., šiu metu, nuvykus pasveikint Prezidentą su Naujais Metais, jis pareiškė štai ką, kas galima skaityti jo paskutiniiais žodžiais Amerikos Lietuviams:

Reikia eiti visokiais keliais prie vieno tikslo — kad Lietuvai būtų iškovota nepriklausomybė. Nereikia nuleisti rankų jeigu nesutelpama į vieną organizaciją.

Kad negalima visiems sutilpti į vieną organizaciją ir visiems kartu dirbti parodė Amerikos Lietuvii Tarybos siauraregiai vadukai, kurie baitydamiesi tautininku atsisakė su jais tartis, o savo baimę ir siauraregiystę ramstė silpnais šiaudukais — buk tautininkai neturi savo organizacijos, buk Lietuvai Vaduoti Sąjunga nėra politinė organizacija ir negali būti jiems "lygi" (įsivaizduokit kaip jie save skaito "dideliais")!

Tai, nežinurint to kad tautinės srovės žmonės nėra kokioje nors vienoje organizacijoje su kitais, jie gali ir privalo dirbti Lietuvos vadavimo darbą.

Amerikos Lietuvai Tautininkai, kurie priėmė, priglaudė ir palaikė artimus santikius su Prezidentu Antanu Smetona, nuo savės reiškia gilia, nuoširdžią užuojautą p. Smetonienei ir šeimai. Neteikę savo vado, jie jaučiasi nuliudę ir nusiminę, tačiau darbai testai kuri Antanas Smetona Amerikoje pradėjo, tautininkų įjegos ne tik nepakirstos, bet dar labiau sustiprėjo. Tautininkai turi savo stiprių vadų, kuriuos jų ir Prezidento A. Smetonos priešai ne tik nepajiegė, prie didžiausiu savo pastangų, pakirsti nei sumaisyti, kovodami prieš jų Vada, bet ta priešų betikslė kova tik labiau sukonsolidavo ir užgrūdino tautininkus tam darbui kuris kaip jų Vadu taip ir jiems matėsi reikalingas ir butinas, — jeigu negalima su kitomis srovėmis susitarti dirbti, — varyti pirmyn — kad Lietuva būtų atsteigta laisva ir nepriklausoma valstybė, kur valdžią sau rinks patys Lietuvoje gyvenanti žmonės.

Prezidento A. Smetonos mirtis ištiko tą valandą kai į Clevelandą buvo suvažiuoję Seimo rengimo komisijų vadai — Brooklyniečiai, Chicagoiečiai — su Clevelandiečiais pasitarti. Ryto metą, vos spėjo visi suvažiuoti, kaip juos pasiekė ta traginga žinia. Kadangi jie buvo visi kruvoje, jie greitai spėjo susiorientuoti ir susitarti ką toliau daryti. Jeigu ne tas, visi tautininkų reikalai būtų žymiai nukentėję.

Tegul meilė Lietuvos
Dega mūsų širdyse!

LAISVA LIETUVA

Laisvę Pažinę —
Jungo Nevilksim!

Amerikos Lietuvių Seimas

LIETUVOS PREZIDENTO A. SMETONOS GEDULINGAS PAGERBIMAS
IR LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 26 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS
NEW YORK CITY, N. Y.

Bus dvi dienas: VASARIO-FEB. 5 ir 6, Hotel Pennsylvania
(Hotel Pennsylvania randasi prie Penna R. R. Station, 7th Ave. ir 32nd, arti SLA Namo)

**SEIME DALYVAUS TRAGIŠKAI ŽUVUSIO LIETUVOS PREZIDENTO
NAŠLĖ, SOFIJA SMETONIENĖ**

SEIMUI PASIBAIGUS, sekmadienį, Vasario 6 vakare, masinis Lietuvos Nepriklausomybės 26 metų sukakties minėjimas įvyksta LABOR LYCEUM Salėje, 947 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y., 4 v. po pietų.

LIETUVOS LAISVĖS
PAMINKLAS

Ši stovyla puošė Karo
Muzėjaus Sodeį Kaune
Lietuvos Nepriklausomo
gyvavimo metais

Jau Atėjo Valanda Veikti!

Jau atėjo ta valanda Amerikos Lietuviams skubiai ir rimtai susirupinti Lietuvos likimu. Tam tikslui šaukiama Amerikos Lietuvių SEIMAS New Yorke.

SEIMO UŽDAVINIAI:

1. Supažindinti Amerikos visuomenę su Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo byla.
2. Atstatyti Lietuvos nepriklausomybę sulg Atlanto Carterio, kooperuojant su Amerikos ir Lietuvos valdžios įstaigomis.
3. Reikalauti kad Lietuva būtų priimta į United Nations narių skaičių.
4. Prašyti Gubernatorius visose valstijose kur tik Lietuviai gyvena, kad jie paskelbtų Lietuvos Nepriklausomybės proklamaciją Vasario 16, ir kooptuoti čia gimusių Amerikos Lietuvių jaunimv ir profesionalus tam įvykdyti.
5. Organizuoti Amerikos Lietuvos moteris į bendrą darbą steigiant ir bendrinant kareivių motinų ir žmonių organizacijas, pavedant joms rinkimą rubų Lietuvos nuo karo nukentėjusiems žmonėms.
6. Supažindinti ir suartinti Amerikos Lietuvių Legionų narius, stipresniam suorganizavimui karo pastangoms ir grynaičių Amerikos Lietuvių karių pagalbai.
7. Subendrinti ir sustiprinti Amerikos Lietuvių pastangas U. S. War Bonds pirkime, pasinaudojant įvairių kolonijų skirtingais sumanymais.
8. Dėti pastangas kad U. S. Senatas ir Kongresas stovėtų už laisvą, nepriklausomą Lietuvą.
9. Bendrai pažinti Lietuvos Nepriklausomybės 26 metų sukaktį, pagerbiant mirusį Lietuvos Prezidentą Antaną Smetoną, parodant filmas iš jo gyvenimo Lietuvoje, čia Amerikoje, ir jo laidotuvių iškilmes Clevelande, Ohio, Sausio 13, 1944.

Seime bus apimta ir visi kiti svarbūs, Lietuvai liečiant klausimai, kurie iki to laiko iškils, nes karo eigoje įvyks žymiai didesnių veiksmų negu iki šiol buvo.

Seime dalyvaus ir atidarymo maldą atliks KUN. ANICETAS LINKUS, iš Chicagos, kuris sakė paskutinį pamokslą atsisveikinimui su Prezidentu Smetona, Clevelando katedroje, laidotuvių pamaldų metu.

10. Seimas išspręs Lietuvių Kareivių Motinų ir Žmonių organizavimą Amerikoje; Lietuvos Prezidento Antano Smetonos paminklo statymą, ir palaidojimą Arlington kapinėse, Washingtone, iki vežant į Lietuvą.

DALYVAUKIT SEIME — REMKITE DARBĄ AUKOMIS

Mieli Tėvynainiai! 1944 metas atnešė mums naujus rūpesčius ir naujas užduotis atlikti. Tam tikslui numatyta reikalas šaukti **visus Amerikos Lietuvius į Seimą, kad visi galėtų prisidėti prie darbo kuris yra mūsų visų!** Lietuvos nepriklausomybė pavojuje ir mes visi privalome stoti į pagalbą savo Tėvynei! Pasitikime jog ir Tamsta neapleisi jos šioje nelaimės valandoje.

Į Seimą kviečiami važiuoti draugijų, klubų, kuopų, chorų delegatai, kiek kas išgali siųsti; taip pat kolonijų veikėjai, vyrai ir moterys, mūsų visi profesionalai ir Amerikos politikoje dirbantis čia gimęs-aukęs jaunimas. Visiems mums turi apleiti Lietuvos laisvę ir Lietuvio garbę.

Seime turės balsą visi kuriems rupi Lietuvos išlaisvinimas ir atstatymas nepriklausomybės. Jokiam Lietuviuviui patriotiui durys į Seimą nebus uždarytos nei balsas nevaržomas.

Tik visi išvien eidami padarysim savo balsą už Lietuvos laisvę Amerikoje reikšmingą!

Draugijos ir pavieniai, kurie negalit Seime dalyvauti, butinai pasiųskit savo auką — remkite Lietuvos vadavimo darbą ir pastangas savo aukomis, nes pinigų reiks siuntimui Lietuvių delegacijų visur kur tik bus galima Lietuvos klausimas ginti, ir kitiems įvairiems darbams.

Aukas siųsti tiesiog į Seimą:
National Convention of Americans
of Lithuanian Descent
Hotel Pennsylvania,
New York City, N. Y.

Rengia ir kviečia

Lietuvai Vaduoti Sąjunga
Rytų Tautininkų Centras
American Friends of Lithuania

MIRGU-MARGA

(Pabaiga nuo 1-mo pusl.)

taip Lenkijos ir kitų valstybių likimo klausimui.

Į tai atsiliepė "laisvas" Sovietų pilietis, "laisvoje" Maskvos spaudoje, Dovydas Zaslavsky, kuris anuosyk pasauliui paskelbė buk Lietuva tai nedalinama nuo Rusijos taip kaip Kalifornija nuo Suvenytų Valstijų. Jis puola Willkie už "žvejojimą" balsų iš tų kurie Rusijai pritaria ir kurie ne.

Willkie, kaip žinoma, Sovietų lankė, kalbėjosi su Stalinu, ir skaitomas Rusų draugu. Bet Rusai, matyti, neturi net meškos mandagumo savo draugų mintis geran priimti. Tas Dovydas vėl skelbia kad Lietuvai "balsavimu" jau išsprendę prisidėti prie Rusijos ir klausimas baigtas.

Gaila kad Amerikos Lietuvai neišleido rimto Angliška kalba leidinio, kuriame būtų faktais paaiškinta kaip tas "balsavimas" vyko. Tačiau, to

Dovydo straipsnis rodo, Amerikai ir Anglijai teks pakelti daug vargo su Rusais, kurie už bilijoninę pagalbą išgraužta skatiką kiša, o laisvę mylinčias tautas pavergti siekia.

Vokiečiai tikrina bėgyje 1943 metų nuskandinę 607 prekinis Alijantų laivus ir keliasdešimtis įvairių karo laivų.

AUKOKIT Lietuvos vadavimo reikalams per LVS. Visi stokime už laisvą Lietuvą.

UŽSISAKO DAR 10 KNYGŲ
Detroitietis Vytautas Markuzas, gausiai aukojęs LVS reikalams ir surinkęs knygai "Timeless Lithuania" daug prenumeratų, užsisakė dar 10 knygų po \$3, už \$30. Jis pasiūlyęs jas išdalinti atsokomingsiems Amerikiečiams.

Prez. Roosevelt užrašė savo tėviškę Hyde Park, N. Y., 33 akų žemės ir pastatus, valdžiai, kaip tautinės svarbos buveinę.

LIETUVAI VADUOTI SĄJUNGOS CENTRO ŽINIOS

LVS VALDYBOS PAREIŠKIMAS

Poniai Smetonienei ir visai Prezidento šeimai LVS Centro Valdyba reiškia savo giliausią užuojautą jų liudnoje valandoje, o savo Vadui Antanui Smetonai taria: Ilsėkis ramybėje amžinai.

Miręs Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona buvo ir pasilikis Lietuvai Vaduoti Sąjungos Garbės pirmininkas ir Lietuvių Tautinio Sėlpmo Fondo Garbės pirmininkas. Kaip viena taip ir kita šios organizacijos susikūrė svarbiausia ta pasekme kas Lietuvoje įvyko ir del ko Lietuvos Respublikos Prezidentas, iš priešų nagų iš Lietuvos pasišalinęs, atvykęs pas savo vienminčius Amerikoje, su jais stojęs dirbti už Lietuvos vadavimą, buvo tiesioginė inspiracija šiom dviem organizacijom gimti.

Jos pradėjo dirbti savo sunkų darbą, mūsų pačių ir Lietuvos Prezidento priešų kludomos, tačiau jos nepaisydamos visų trukdymų varėsi pirmyn. Lietuvai Vaduoti Sąjunga savo darbais Lietuvos vadavimui labai toli prašoko ir užpakalyje paliko kitas organizacijas. Jos inspiracija ir pagalba buvo velionis Antanas Smetona.

Jo nelikus, Lietuvai Vaduoti Sąjungos Centro Valdyba nenusimena, nenuleis rankas, bet tes pirmyn tą darbą kuris matesti reikalingas. Lietuvai Vaduoti Sąjunga, kaip Amerikos piliečių tautinės minties Lietuvių organizacija, turi savo eilėse stiprių, rimtų asmenų, dirbusių tautinį darbą pirm a. a. Smetonos atvykimo Amerikon, jie dirbs ta pačia kryptimi ir dabar.

Kaip pirmiau dirbo jo idėjas sekdam, dabar dirbs tas idėjas ir jį patį gerbdami. Darbas ir toliau bus pašvęstas — kad Lietuva būtų atsteigta laisva ir nepriklausoma.

Lietuvai Vaduoti Sąjungos Centro valdyba užgieria tautininkų vadų susirinkime po savo Vado mirties iškeltai idėjai Antano Smetonos Paminklo Fondo ir tą sumanymą remis New Yorko Lietuvių Seime. Visų LVS skyrių ir pavienių veikėjų bei narių prašome tautos.

Lietuvai Vaduoti Sąjungos Centro Valdyba
Dr. S. T. Tamošaitis, Pirm.
K. S. Karpius, Sekr.

Naujos Aukos Knygai
ir LVS Reikalams

LVS centras gavo sekančių aukų iš įvairių asmenų, pažymėtiems reikalams:

P. Šedvydis, Boyonne, N. J.
Londono Atstovybei \$1.00
J. Kaulaičiai, Rumford, Me.
knygai 5.00
J. Rogers, Kansas City,
Kansas, knygai 5.00
St. Zurlis, Linden, N. J.,
Londono Atstovybei 2.00
LVS nario mokesį 1.00
Karo nukentėjusiems 2.00
knygos persiuntimui .20
Jonas Rouika, Columbus, O.
antrai knygai 3.00
Lietuvos reikalams 10.00
Eleonora Sutkus, Chicago,
dar dvi knygas 10.00
P. ir E. Molis, Detroit
(vietoje gėlių Prezidento laidotuviams):
Londono Atstovybei 5.00
Karo nukentėjusiems 5.00
LVS nario mokesį 5.00

KAS DAUGIAU?

LVS nariai prašomi užsimokėti duokles į LVS, už 1944 (kiti dar ir už 1943 metus). Taipgi visi kas įdomauja Dr. Norem'o knyga "Timeless Lithuania" prašomi pasiskubinti su užsakymu, iki jų dar turime.

Šiomis dienomis knyga pradedama siuntinėti kaip jau buvo skelbta, Kongreso nariams, valdžios nariams, diplomatams, Amerikos laikraščių redakcijoms, ir po to seks knygos prenumeratoriai.

LVS CENTRAS

6820 Superior Avenue,
Cleveland 3, Ohio

PREZ. SMETONOS LAIDOTUVIŲ PAVEIKSLAI

Amerikos Lietuviai, kurie norit įsigyti Lietuvos Prezidento Antano Smetonos fotografiskus paveikslius, skubiai užsisakykit per Lietuvai Vaduoti Sąjungos Centro pirmininką. Sutvarkyta šitaip:

SETAS 1 Kaina su prisuntimu \$5.00
SETAS 2 Kaina su prisuntimu \$10.00

Paveikslai diktoki, aiškūs, parodo Prezidentą grabe ir laidotuvių vaizdus.

Virš paminėta kaina yra tik fotografijų kaštai. Kurie norit paaukoti Prezidento Antano Smetonos Paminklo Fondui, pridėkit savo auką prie seto kainos. Paminklo Fondas įsteigtas tą pat dieną veikėjų pasitarime Clevelande, ir New Yorko Seime bus išrinkta specialis tam komitetas.

DR. S. T. THOMAS-TAMOŠAITIS, LVS. Pirm.
6902 Superior Avenue Cleveland 3, Ohio

Auką siunčiant iškirpkit ir išpildykit šį kuponą:

Lietuvai Vaduoti Sąjungai Aukų Kuponas
LIETUVAI VADUOTI SĄJUNGA
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

Siunčiu auką: \$..... Lietuvos Atstovybei Londone
\$..... Knygai "Timeless Lithuania"
\$..... Lietuvos Karo Nukentėjusiems
\$..... L.V.S. nario mokesį

Viso: \$.....

Vardas ir Pavardė.....

Adresas.....

Miestas..... Valst.....

ŠI KUPONĄ SU SAVO AUKA PASIŪSKIT LVS. CENTRUI

Jau Gatava!

DR. OWEN J. C. NOREM'O

U. S. A. Ministerio Lietuvai

LIETUVOS ISTORIJA

Timeless Lithuania

KNYGA IŠEIS ANGLIŠKOJE KALBOJE
300 PUSL. DIDUMO, ILIUSTRUOTA

DR. NOREM'ui BUVO LEMTA SAVO AKIM MATYTI IR ĮVERTINTI SMUGIAI, SUDUOTI LIETUVAI 1938—1940 METAIS. Mums yra brangintinos tos jo, kaip pašaliečio, bešališko liudytojo, kringtos pastabos. Autorius savo knygoje iškelia aiškstėn naujų faktų, dar nežinotų viešumai.

SIŪSKIT SAVO AUKĄ ŠIADIEŲ

Kas duos \$5.00 ar daugiau gaus vieną knygą

Aukas ir prenumeratas knygai siųskit adresu:

LIETUVAI VADUOTI SĄJUNGA
6820 Superior Avenue Cleveland 3, Ohio

Skaitykite ir Gerai Įsidėmėkite!

NUO REDAKCIJOS: Prezidentas Antanas Smetona pažadėjo parašyti Dirvai Amerikos Lietuviams eilę straipsnių ginančių Lietuvos nepriklausomybę, išdystančių Lietuvos santykius su kaimyninėmis šalimis, ypatingai su didelėmis ir nuolat grėsinančiomis mažoms tautoms ir jų laisvei. Šį straipsnį patiekė kaip tik šiam Dirvos numeriui, parašęs kaip tik pasitaisė iš savo ligos, mat ir jis persirgo influenza. Visi skaitytojai kartu su mumis be abejojimo apgailestaujami šiuo straipsniu, del p. Prezidento tragiškos mirties, lemtas būti paskutinis... Straipsnis Redakcijai buvo pristatytas vos dvi dienos prieš tą baisų įvykį, Sausio 7 d. š. m.

SOVIETŲ RUSIJOS SANTIKIAI SU LIETUVA

Josif Džugašvili-Stalin, komisaras Sovietų Rusijos tautoms, ir V. Uljanov-Lenin, Sovietų Rusijos Komisarato pirmininkas, Rusų respublikos vardu Lapkričio 2(15) d. 1917 m., pareiškė:

„Visoms tautoms, Rusijos valdžioje esančioms, yra valia ir teisė spręsti savo likimą, dargi atskirti ir įsikurti savo nepriklausomas valstybes“.

Sovietų Rusija, Liepos 12 d., 1920 m., Maskvos sutartimi pripažino Lietuvai nepriklausomą valstybę ir visam laikui atsisakė visų pretenzių į jos teritoriją.

Sovietų Rusija Rugsėjo 28 d., 1926 m., pasirašė su Lietuva nepuolimo sutartį, kurios galiojimas 1936 metais buvo, abiejų šalių sutikimu, pratęstas iki Gruodžio 31 d., 1945 metų.

Sovietų Rusija, Rugsėjo 10 m. 1939 m. susitarus su Vokietija, Spalio 10 d. 1939 metais priverstė Lietuvą atsisakyti neutralumo ir įsileisti savo teritorijon raudonosios armijos įgulas. Kad Lietuvos nepriklausomybei būtų garantija, toje primestinioje sutartyje buvo įdėtas šoks straipsnis:

„Šis sutarties vykdymas jokių būdu neturi įžeisti susitarusių šalių suvereninių teisių, ypatingai jų valstybinės organizacijos, ūkinės ir visuomeninės santvarkos, kariuomenės santykių, bendrai imant, principo, draudžiančio kištis į vidaus reikalus.“

Lietuviai nusimanė apie pavojų savo kraštui iš tokios sutarties, bet, nematydami iš niekur sau pagalbos, nepajėgė jos atskratyti. Didžiosios Britanijos ir kitų kraštų spauda spėjo neišvengiamą pavojų iš Rusijos pusės Pabaltijui, ir spėjo kad raudonųjų įgulos jam reikšia „Trojos žirgą“. Toki trėčiųjų įtarimai priverstė Molotovo, Sovietų Rusijos užsienio komisarą, Spalio 31 d. 1939 m., paskelbti Vyriausios Sovietų Tarybos vardu, tarp kitų dalykų, kad:

„Savitarpinės pagalbos sutartys niekur nemena Sovietų Sąjungos tikslo kištis į Estijos, Latvijos ir Lietuvos reikalus, kaip kurie užsienio laikraščiai stengiasi įrodyti. Priešingai, visi tie savitarpio pagalbos paktai tiksliai įspėja neliesti valstybių padėjusių po sutartim parašą, suverenumo, neižeisti principo, draudžiančio kištis į kito reikalus. Mes pareiškiamo, šoks ar toks nesąmonės skleidimas kad Pabaltijo kraštai bus sovietinami, yra naudingas tik mūsų bendriems priešams ir visiems prieš-sovietiniams provokatoriams.“

Savo kalboje, Kovo 29 d. 1940 m., pasakytoje. Molotovas pakartotinai pareiškė:

„Nežiurint baime pagrysto nerimo, sukkelto imperializmu, priešingai nusistatę Sovietų Sąjungai, — Estijos, Latvijos ir Lietuvos valstybės ir jų politinė nepriklausomybė niekur nenukentėjo...“

Nors tų sutarčių Pabaltijo kraštai laikėsi ištikimai, tačiau neišsigelbėjo nuo milžiniško kaimyno klatingų užpuolimų. Kai Prancūzija buvo Vokietijos parmušta, Maskvos valdovai nusimė draugiškumo kaukes. Ju įsakymu raudonosios armijos daliniai Birželio 15 d. 1940 m. užplūdo Lietuvos žemę. Lietuvos kariuomenei nebuvo imanoma pasipriešinti tam Sovietų smurtui, kadangi jau prieš kelis mėnesius Lietuvoje buvo įsitvirtinę įsileistos raudonarmiečių įgulos.

Kaip Lietuvos suverenumas buvo tų klatingų įsibirovėlių sumindžiotas kaip Lietuvos valdžia buvo nuversta ir suko-

munistinta, kaip Lietuvį liaudies valia buvo suklastota, kaip Lietuva susovietinta ir įterpta Sovietų Sąjungon, kaip Lietuvos piliečiai nekomunistai buvo kankinami, žudomi ir tremiami Sibiran, kad ten nežmoniškai varginami mirtinai nusikankintų — apie tai spaudoje buvo plačiai dėstyta ir aiškinta.

Sovietai savinasi Lietuvą

Dabar Sovietų Rusija reikalauja sau Lietuvos, kaip ir kitų Pabaltijo kraštų, šiais motyvais:

1. Kadangi Lietuva seniau buvus carinės Rusijos dalis, tai dabar ji turinti grįžti komunistinei Rusijai.
2. Sovietų Rusijos saugumui reikalinga turėti savo ribose Lietuvą.
3. Lietuvos liaudis demokratinio būdu apsisprendus įsiterpti Sovietų Sąjungon.
4. Lietuva, palikus nepriklausomą, galinti virsti nedraugingu valstybių įrankiu (cordon sanitaire) prieš Rusiją.

Kad tie Rusijos valdovų komunistų motyvai yra tušti, be jokio pagrindo, irgi buvo spaudoje išnagrinėta ir įrodyta.

NACIONALSOCIALISTINĖS VOKIETIJOS SANTIKIAI SU LIETUVA

Vokietija ir Lietuva rudenį 1928 m. pasirašė sienų sutartį, kurią netrukus patvirtino Reichstogas. Šia sutartimi einant buvo pastatyti sienų ženklai, kaip numatyta Versalio Sandoroje, ir pasikeista žemėlapis. Visas Kaipėdos Kraštas paliktas kaip buvus Lietuvos suverenume.

Nacionalistai (naziai), prtilpę į Vokietijos valdžios vairą, ėmė slapta ir viešai organizuoti Kaipėdos krašte Vokietininkus tikslu atplėsti jį nuo Lietuvos. Lietuva 1934-1935 m. teismo keliu (Neumann-Sass byla) sudraudė šį nacionalistų sukurtą sąjūdį. Vokietija griebėsi ekonominių represijų prieš Lietuvą: sustabdė Lietuvos prekių gabenimą į Vokietiją ir tranzitą per Vokietiją į kitus kraštus. Tik prasimušus Lietuvai kelia savo prekybai į Angliją, Vokietija sušvelnino tas savo spaudimo priemones.

Šio karo išvakarėse Vokietija įspėjo Lietuvą kad, jei geruoju neatsižadėsianti Kaipėdos Krašto tai Reicho kariuomenė jį ginklu pasiimsianti, ir taip grąsindama priverstė Lietuvą Kovo 22 d. 1939 metais pasirašyti Kaipėdos atsižadėjimo sutartį, kurios 4-tas straipsnis betgi pabrėžė kad:

„Vokietija ir Lietuva pasizada nevertoti ginklo viena prieš kitą ir neteikti pagalbos trečiajai šaliai, jei ši pakeltų ginklą prieš vieną kraštą, pasirašiusią šią sutartį.“

Hitleris, Vokietijos kancleris, kalbėdamas Reichstage Balandžio 28 d. 1939 m., užsiminė apie šią Vokietijos-Lietuvos sutartį, tarp kitų dalykų pasakė:

„Aš nesu reikalavęs nei vienos ketvirtinės milijono daugiau kaip mes (Vokietijai) pirmiau turėjome.“

„Mūsų nauda reikalauja kad tie kraštai (Pabaltijos) būtų nepriklausomi ir saviškai tvarkytų savo tautų gyvenimą.“

Kai Sovietų Rusija smurtu užėmė Lietuvą, Hitleris nei Vokietija tačiau pripažino ta įvykdė faktą.

Savo atsisaukime, paskelbtame Berline Birželio 22 d., 1941 m., Hitleris pasakė: „Vokietijų Reichstogas niekuomet nėra turėjęs tikslo užimti Lietuvą.“

Bet štai Vokietijos kariuomenė užėmė Lietuvą. Tada Hitleris Liepos 17 d. 1941 m. paskyrė Reicho įgaliotinį Ostlandui, t.

Gen. Marshall Lanko Amerikos Kareivius

Gen George C. Marshall, U. S. Armijos štabo vadas, su savo palydovais lanko U. S. kariuomenę laike pratinę: vaide matoma vienas karys parodo kaip reikia apsidirbti su spygliuota vielu (ivora pasitaikiusia kelyje.

y. visoms žemėms, iš Sovietų atimtomis, į kur įterpė ir Lietuvą. Taip tat Fuehreris paneigė visas sutartis su Lietuva ir sulaužė savo žodį, jai duotą, kad neliesias jos laisvės ir nepriklausomybės.

Peicho įgaliotinis, H. Lohse, savo atsisaukime į Lietuvius, išleistame Liepos 28 d. 1941 m., vadina Lietuvą „seniau buvusią laisvą valstybę“, kviečia gyventojus akiai klausyti jo ir jo valdininkų, ragina juos padėti Vokietijų žygiams prieš bolševizmą ir pažada paklusniesiems darbo ir duonos. Nei žodžio apie Lietuvius laisvę ir apie jų tautinę, kultūrą. Priešingai, Reicho įgaliotinis priekaištų ir paniekos žodžiais šiai pasakė:

„Tie kurie ner paskutinius dvidešimt metų jums žadėjo daug laisvės, tikėtosios galėsia tėti savo politiką, gudriai vartančios tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijų Reicho. Bet kai tik Reichas, susirūpinęs savo paties reikalais, lievi domėjėsi įtaka šiam krašte, tai tokio gudravimo netikamas pilnas tų žodžių prasme jums visiems kaip hematant paaiškėjo. Tai davė progos Sovietų Sąjungai jus užpulti, nesuteikus jokių pasipriešinimo.“

Laikinę Lietuvos vyriausybę, birželio 25 d., 1941 metais, susidarius, vadovaujama J. Ambrozevičiaus, Vokietijų buvo priversta išnykti Rugsėjo 5 d. 1941 m. Po kelių dienų, Rugsėjo 5., Karo Muze-

KUR TIKRIEJI FAŠISTAI

Dirva ir kiti tautininkų laikraščiai energingai kviečia Amerikos Lietuvius visą visuomenę stoti taltion Lietuvai išlaisvinti. Visuomenė čia neskirstoma į sunis ir posunius. Kviečiami visi. Ir tie visi, kaip parodo aukos Dr. Norem'o knygai, ateina.

D. Klinga Dirvoje, tokiu būdu, teisingai rašo: „Tautininkai pasirodė tikri Lietuvos draugai ir teisingi politinėje filosofijoje. Jis toliau siūlo susaukti Lietuvius Lietuvos draugų seimą, kuriame būtų atstovauta „visa visuomenė“ ir kuris būtų susauktas „kolonijų atstovybės planu“, kur kiekviena kolonija pasirūpintų kad visos organizacijos, įstigos ir veikėjai susirinktų į sudarytų bei atsistų 100 nuosimčių atstovybę“.

Tautininkams dažnai prikišama fašizmas. Tačiau, fašistinius būdus visuomenę apgauti vartoja ne tautininkai bet tuli krikdėmai su socialistais. Pittsburgho konferenciją šaukdami, jie kvietė tik numatyti — išanksto parinktus, — bet ne visą organizuotą visuomenę. Kodel jie visuomenės bijo ir vengia? Kodel jie nesutinka su tautininkų demokratiniu nusistatymu kad tik mūsų visoje liaudyje glūdi tautos pažanga, stiprumas ir ateitis?

Amerikono Mowrer knyga „Germany Turns the Clock Back“, skaitė žino kaip katalikų vadas Bruning, reichstago-seimo pabuges pradėjo fašistiniu būdu (dekretais) Vokietiją tvarkyti. Jam kelia

pravedus, Hitleriui buvo lengva įsigalėti. Taip pat žinoma kaip Vokietijos socialistai be pasipriešinimo atidavė valdžią Generalui Schleicheriui ir Papeiui, kurie vėliau Hitlerį įleido.

Mūsų liaudis privalėtų apsiurėti kad ir mūsų katalikų socialistų koalicijos vadai neskirstų kokių nors Bruningo-Severingo rūšies špėsu. Kitaip kaip išaiškinti liaudies iniciatyvos bijojimą? Ir tai demokratinėje Amerikoje!

Philadelphijos Lietuviai, Baltimorės Lietuviai ir kiti kolonijų Lietuviai reikalauja bendro darbo ir buriasi į kolonijų Tarybas, bet kai kurie mūsų katalikai taip susizavėje „demokrato“ Grigaičio „nei cento Lietuvai“ principais kad sutinka murkdytis fašistinėse priemonėse, neprileisti švaraus ir šviežio Amerikos Lietuvius visuomenės balso.

V.

Sukilėlių Vadas ir Pašalintas Prezidentas

Kairėje: Maj. Alberto Taborga, Bolivijos sukilėlių vadas, kuris pašalino Bolivijos, Pietų Amerikoje, valdžią. Dešinėje: Buves prezidentas Penaranda, kurį sukilėliai išgabeno į Čilę, kaimynišką respubliką. Naujoji vyriausybė pirmiausia paėmė ir savo žinią kasyklas kurios gamino Amerikai ir Anglijai karui reikalingą metalą.

KIBIRKŠTYS

Rašo Titnagas.

SIAS EILUTES rašančiam kartą teko kalbėtis su vienu įžymiu katalikų veikėju apie tai kodel katalikai taip netikėtai susibičiuliavę su socialistais, taip žiauriai yra nusistatę prieš pirmąjį Lietuvos Prezidentą, Anatną Smetoną.

Atsakymas buvo toks:

„Kaip ta keista bičiulystė su socialistais įvyko man sunku pasakyti, tačiau kad katalikai keistų tą savo nusistatymą-bičiulystę yra neįmanoma. Jei-gu katalikai dabar keistų savo gaires tai būtų katalikams to-čia katastrofa kaip Vokiečiams nepažinimas Stalingra-do.“

„Katalikai šiandien nors ir mato tą savo klaidą susidėję-mi su socialistais, ją pataisy-ti jau neįmanoma, nes jau per-toli nueita.“

„Man (sako tas katalikų veikėjas) teko kalbėtis su keliais įžymiais kunigais, kurie atvi-

rai pasakė kad padaryta didė-lė klaida susidedant su socia-listais, tačiau ją pataisyti jau negalima, nes jau pertoli nu-eita veikime ir perdaug suau-ges kunas, kuris atskirti be-žaidos jau negalima“. Tai toks maždaug mūsų pasikal-bėjimas buvo.

IS TO ISVADA gali būti kad katalikai, tikruju sakant — jų klerikališki vadukai yra socia-listų, geriau sakant Grigaičio, kuris yra nustatęs gaires jų bendrami veikimui, malonėje.

Jie, tai yra klerikališki va-dukai, geriau darys neužgydo-mą žaidą Lietuvai, negu skir-sis nuo socialistų žalingos so-cialistikos, nes atsisakyti nuo so-cialistų, jų negudriai politikai grėsia katastrofa.

DABAR kyla klausimas ką mano sandariečiai, kurie irgi sėdi tame pačiame socialisti-š-kai-klerikališkame vežime. Ar ir jiems grėstų tokia pat kata-strofa kaip ir klerikalams jei-gu jie atsisakytų ant toliau tame vežime važiuoti?

Iš Gabaliauskių L. Ž., ku-rias taip godžiai cituoja Gri-gaitinė N-jienos, atrodo kad klerikalai labiausia bijo prisi-leisti p. A. Smetoną prie ben-dro veikimo, kad jis neištum-tų jų iš jų pozicijų.

Nejau ta, visai nepamatuota baimė būtų apėmus ir sanda-riečius?

Jeigu taip tai p. A. Smetona yra nepalyginamai už juos ga-besnis veikėjas-vadas kad jo taip labai bijo socialistai ir klerikalai.

Doras žmogus kuriam jeigu atsitinka nelaimė būti areštuo-tu už kokius netikslūs darbus, jis to įvykio nelaiko sau už garbę ir tuomi nesididžiuoja. Kitaip yra su G-ku, kuris nie-kuomet nepraleidžia progos pa-sigirti kiek kartų jis buvęs areštuotas Lietuvoje.

Jeigu taip tai turbūt tas žmogus buvo ten didelis njęk-šas, kad reikėjo jį areštuoti ir į kalėjimą padėti pamokinimui kaip reikia prisilaikyti šalies įstatymų. Tokis žmogus komunistinėje tvarkoje iš pirmo karto būtų likviduotas.

GRETA Amerikos Lietuvii Tarybos ir Lietuvii Tautinės Tarybos, komunistai savo jo-marke įsteigė savo tarybą.

Zinant komunistų energingą veikimą galima išanksto numa-tyti kad komunistinė taryba savo veikimu viršys tas kitas tarybas. Tik deja komunistų veikimas nėra Lietuviškas, jie veikia kad Lietuvą įstumti į kruvinojo Stalino katorgą.

Tačiau nėra to blogo kad neišeitų į gerą. Komunistams pradėjus organizuotai pagal Maskvos įsakymą veikti išbu-dins ir kitas tarybas prie ener-gingesnio veikimo ir gal pa-tumės prie susipratimo, prie bendro visų Lietuvii veikime be skirtumo pažvalgų ir titu-lų.

KOKIS gi skirtumas tarpe tu tarybų ir komunistų, kad kaip vieni taip ir antri vienu ir tuo pačiu balsu reikia prieš Lietuvos prezidentą.

Sykį ant visados tos tary-bos turėtų prasiblaivinti ir su-prasti kokią jos daro žalą Lie-tuvai nedirbdamos išvien su Lietuvos prezidentu.

Jeigu ir šioje Lietuvai mir-ties valandoje tarybiniai mirs-neapikant prieš vieną asme-nį, tikrą Lietuvos sunų, stato aukščiaū visos Lietuvos reika-lų, jie lošia Lietuvos išdavikų rolę ir Lietuvos žmonių pra-keikimas puls ant jų.

Pastaba Skaitytojams

Kuomet negaunate kurio Dirvos numerio tai prašy-dami Administracijos pri-siųsti jį, nerašykite: „Ne-gavau pereinio numerio“, bet pažymėkite: „Negavau nr. 5, 32, arba 44“. Tada greitai laiku bus jums pa-žįsta tas tikras numeris kurio negavot.

D I R V A
Cleveland 3, Ohio

TAMSTOS PRENUMERATA UŽ DIRVĄ JAU

PASIBAIGĖ

(Šis viršuje telpantis žodis — PASIBAIGĖ — reiškia pasibaigę prenumerata už Dirvą tų kurie dar nėra atnaujinę, bet kurių baigiasis su pabaiga 1943 ar su pradžia 1944 metų. Prašom tuoj atnaujinti, pasiūciant mokėstį paprastu būdu, ir Dirva vėl lankys Jus netrukdomai ištisus 1944 metus.

Visada reikia įrašyti pilną vardą, adresą, ir kiek pinigų siunčiama.

Su pagarba — „Dirvos“ Administracija.

6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

Dienos Klausimais

Redaktorius—K. S. KARPIUS—Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio

BERNIUKŲ GEMA DAUGIAU

ANTANAS SMETONA, Lietuvos Respublikos Prezidentas, pragarsėjęs Lietuvos tautos darbuotojas, kovotojas ir vadas, mirė. Atsiskyrė jis nuo mūsų savo kunu, jo siela nuėjo amžinastin, bet jo dvasia ir vadovaujanti įtaka pasiliko su mumis.

Jis tapo Istorijos asmuo. Jis tapo paminklas Lietuvos darbų jo ilgo arti 70 metų gyvenimo laikotarpio. Daugybė Lietuvos tautos laikotarpiu gyveno, dirbo savo tautai, ir mirė — bet Antano Smetonos didi asmenybė buvo kaip skaisči žvaigždė, greta kelių kitų didelių žvaigždžių Lietuvos tautos kėlimo ir švietimo konsteliacijoje. Ji švietė tautai ir sunkiose ir laimingose valandose. Jo vadovybė buvo aiški ir su principu, jo pamokymai buvo inspiruojanti ir padrauginanti, jo siekimai buvo — Lietuvos tautos gerovė, laisvė ir laimė, sukurta iš pačių Lietuvos sąlygų, iš to ką duoda pati Lietuva ir tauta, nemėgdžijant visų svetimbių.

Tik tas žmogus kuris daug dirba, kurio asmenybė turi hipnotinį traukimą žmonių, kurį žmonės seka kaip vadą, — turi ir priešų. Tik tai nieko neveikiantis priešų neturi. Jo priešai buvo tai ne jo asmens priešai, tik jo idejų priešai, tačiau tai buvo silpni priešai, nes jie, kaip kokie menkučiai kiuržai aplink jį šokinėjo, straksinėjo, rėkavo, dažnai piktai žodžiais ir net purvais svaide, — bet tas tik parodė jų priešų menkystę.

Labai vaizdžiai pasako apie velionį Antaną Smetoną Kun. Anicetas Linkus, kuris šv. Jono Katedroje, Clevelande, sakė kalbą sąryšyje su laidojimo iškilėmis:

“Del a. a. Antano Smetonos asmenybės ir jo darbų, paminėsiu Viešpaties žodžius: ‘Aš žinau tavo darbus, tavo vargą ir tavo kantrybę’. Jis, a. a. velionis, visą savo gyvenimą, savo mokslą, savo išmintį, savo sugebėjimą paaukojo ir pašventė Dievui, Tėvynei, artimui, ir Lietuvos tautai” ir paminėjo, Prezidento A. Smetonos priešų negarbei, šiuos žinomus šventraščio žodžius: “Atleisk jiems, Viešpatie, nes jie nežinojo ką daro”.

A. a. musu tautos vadas Antanas Smetona pagerbtas tokiomis pat bažnytinėmis pamaldomis kokios jam būtų atliktos jeigu jis būtų miręs Kaune ar Vilniuje: jo šeimos ir artimųjų draugų pasirūpinimu gedulos pamaldos atsibuvo šv. Jono Katedroje, Clevelande, gedulo pamaldas atlikė pats Clevelando diecezijos Vyskupas Hoban, pritarnaujant būriui Lietuvos kunigų iš šios diecezijos. Tik tokias pamaldas tebutų galėję atlikti ir Lietuvos sostinės katedroje, tik tuo skirtumu kad ten būtų dalyvavę daug daugiau Lietuvos. Bet ir čia, Amerikos Lietuviai, atstovai iš daugelio kolonijų, ir tukstančiai Clevelandiečių kurie dalyvavo, atnešė tas pačias savo dideles širdis, pilnas pagarbos mirusiam savo Tautos Vadui, žymiam ju Tėvynės Lietuvos Sunui, kurį pastara mūsų tautos nelaimė, keistu likimo lėmimu, atnešė į Clevelandą, čia sutikti nelaimingą, perankstyvą mirtį.

Del savo Vado mirties, Amerikos Lietuviai tautininkai lieka labiau suvienyti, labiau susipratę savo tarpe, ir didesniu pasiryžimu stoji varyti pirmyn tą darbą kurį Prezidentas A. Smetona laikė butiniausiu ir švenčiausiu — kad Lietuva būtų atkurta Laisva, Nepriklausoma, su sostine Vilniū!

Tie kurie liko Jo darbą toliau varyti ir kurie pasiryžę praversti Jo darbą iki laimingo galo, šiuomi pasitiki ir toliau jus, geri Amerikos Lietuviai tėvynainiai, parama, talka ir bendradarbiavimu.

AMERIKOS LIETUVIŲ SEIMAS, KAIP BUVO ŠAUKIAMAS VASARIO 5-6 DIENOMS, NEW YORKE ĮVYKS KAIP NUMATYTA, TIK BUS MIRUSIO LIETUVOS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS GEDULOS ŽENKLE. Taip sutarė Seimo rengėjai, kuri buvo suvažiavus Clevelande tą pačią tragedijos dieną, ir dar didesnis skaičius patriotų Lietuvos spvažiavusių ir Prezidento Antano Smetonos laidotuves.

Apie Jo mirtį jau žino ir Lietuva, nes ši žinia per radio buvo paskelbta iš Vokietijos ir iš Rusijos.

RUSIJOS garbinimas ir putimas Amerikoje kaip kokio burbulo tšsiamas ir žmonėms bandoma įkalbėti buk Rusija esanti “galingiausia pasaulyje šalis”, buk Rusija išgelbėjusi Ameriką ir Angliją nuo Hitlerio.

Gera šiandien girti Rusiją jos galingumu, kuomet mes Amerikos gyventojai savais kapitalais, savo darbu ir maistu ją tokia padarėme. Bet netiesinga yra Rusiją kelti, aukštinti, o Ameriką, tą tikrą šalį kuri padarė Rusiją galinga, stumti ir užpakali. Rusija nei kiek nepagelbėjo Amerikai ar Anglijai kariauti pilna teisinga prasme. Tik tada Rusija būtų pagelbėjusi Amerikai ir Anglijai šiame kare jeigu Rusų armijos būtų užpuolusios, įsiveržusios Vokietijon ir būtų vykdžiusios Hitlerio sumušimo darbą. Gi dar ir šiandien Vokiečiai kariuoja Rusijos žemėse, kur Hitleris nuėjo Rusus užpulgi. Užpultieji gi tik tuo išsigelbėjo arba liko išgelbėti kad Amerika davė ir duoda Rusams maistą ir amuniciją. Jeigu ne per visą laiką gabenimas Amerikos karo reikmenų Rusijai gintis, kur šiandien rastusi tie pagyrūnai ir tie giriamieji “galingiausi” kariautojai bolševikai?

Amerika kantriai kenčia tą bolševikų pažeminimą, buk Rusija išgelbėjo Ameriką nuo Hitlerio, ir priedui dar leidžia Stalinui sauvaianti reikalaujant visokių grobių kaippo atlyginimo už tą “išgelbėjimą”. Ar ilgai bus leidžiamasi taip mulkinti?

•VISAME žemės skritulyje nuolatai einasi audros su žaibais ir perkunijomis kurioje nors dalyje: spėjama kad bent kuriuo nusakomu momentu atsibuna po 1800 perkunijų, kurių bėgyje buna po 360,000 žaibavimų kas valanda.

AMERIKA TAMPA STIPRIAUSIA

Portugalijos ministeris pirmininkas Salazar, kuris pripažystamas vienu iš stipriausių Europos diplomatų ir rimtų, išmintingų žmonių, pareiškia jog ateities pasaulio vadovybės politika turės paeiti nuo Suvienuytų Valstijų. Jiegos balansas užsienių reikaluose perėjo iš Britanijos į Suv. Valstijas šiame šimtmeityje.

Sakoma kad Salazar yra nužūrėtas kaip tas asmuo kuriam karianjančių šalių vadai pasitiki ir kad jis yra nužymėtas spręsti taikos nustatymo klausimus.

Rimti žmonės teisingai numato kad šiame kare visa jėga yra Suv. Valstijos, tačiau bolševikų propaganda visur išplesta buk Rusiją esanti galingiausia, ir Sovietai pučiami ir giriami, nors viskas kas iš Sovietų yra tai kiek jie gavo pagalbos ir išsilikymo iš Suvienuytų Valstijų.

•AMERIKIETIS Karo laivyno atstovas nuplaukęs į Japoniją 1952 metais, supažindino Japoniją su geležinkelių transportacija.

Prezidentas A. Smetona Mirė Laukdamas Tautininkų Svečių, kurie Rengėsi Jį Lankyti tą Dieną

Nuo vienos ugnies pabėgęs, nelaimingas likęs be savo tėvynės, Prezidentas Antanas Smetona užbaigė savo gyvenimą liudnai, kitoje ugnyje, kuri pakirto jo gyvastį sekmdienį, Sausio 9 d., tarp 9 ir 10 valandos ryto, Clevelande, Ohio.

Jis tik ką buvo pasveikęs po persirgimo influenza, diena prieš tai buvo išsėjęs pasivaikščioti, apsikirpo, pasirošė laukti svečių, — Adv. A. A. Olio, Dr. B. K. Veniaus, J. Tysliavos, ir Clevelandiečių: Dr. Tamošaičio, P. J. Žurio ir Karpiaus, kurie tą tragedijos dieną anksti rytą buvo suvažiavę tartis apie Amerikos Lietuvos Seimo rengimo smulkmenas. Juos žinia pasiekė Karpių namuose, kai Julius Smetona paskambino apie tai telefonu, kada jau p. Prezidentas buvo paimtas vėžti ligoninėn. Jie visi susėdė ir automobilis skubino į prezidento gyvenamą namus ir pakelyje sutiko policijos ambulansą, kuriuomi p. Smetona buvo vežamas į ligoninę, nes ta ligoninė randasi netoli Karpių namų.

Kada jie nuvažiojo, rado namą baigiamą gesinti, visa Smetonų šeima išblaškyta, vieni pas vienus kaimynus, kiti pas kitus, bet visi sveiki, nei neužsigavę, nei nepaliesi ugnies, tik vieno Prezidento Smetonos jau nerado. Tuoj paskambino telefonu į ligoninę, iš kur gavo atsakymą kad mūsų Prezidentas jau miręs.

Likimo sumetimui, velionis Prezidentas A. Smetona apsigyveno Clevelande, kur eina jam visą laiką ištikimas laikraštis, Dirva, kuri rėmė jį nuo pat Lietuvos perversmo, Gruodžio 17, 1926 metais, ir rėmė ir dabar, kada jis liko be tėvynės. Tačiau, p. Smetona Clevelande apsigyveno ne dėl to kad čia išeina Dirva, bet dėl to kad Clevelande gavo darbą jo sunus, Julius Smetona, kuriam Chicagoje nepavyko darbas gauti. Tėvai norėdami prie sunaus gyventi, 1942 metų pavasarį atvyko į Clevelandą ir taip jie kartu čia gyveno.

ŠTEBĖTINI TONAI

(M. Vaitkus)

Stebėtini tonai, širdį pagimdyti,
Jūs širdį man glostot, nors graudūs!
Ką norite sielai primint, pasakyti,
Kad klausosi jūsų paraudus?

Ar praeitį primenant brangią ir šviesią,
Ar valandas, laimėj gyventas?
Ei! velti ji ranką prie jų betiesia —
Jų saikas senai išsiroventas!...

Taip valandos bėgo, čiurleno, lyg upė
Per slėnį, puokštelį vietovę;
O šios į bangas sau žiūrėjo suklupę...
O saulė tik augsino srovę...

Tamsion praeitin jau tas laikas subėgo;
Ir metų praeis milijonai —
O to nebregęsiu ką siela pamėgo...
Dejuokite, verkite, tonai!...

Ir skundžiasi tonai, ir verkia, ilgėjas;
Ir skausmas į širdį man kibo...
Jie tilsta; nutilo lyg vakaro vėjas.
Akyj ašarėlė sužibo...

Tai myliu melodiją, myliu tuos tonus,
Nors širdi jau kruvina, skaudus...
O taip! jau skambėkit, liudni o malonus,
Kad siela kankinas, praradus!...

Kražių Skerdynė

50 METŲ SUKAKČIAI PAMINĖTI

1893—1943

(Tėsinys iš pereito nr.)

KRAZIEČIŲ TEISMAS

Kauno gubernatorius Klingenbergis ir Vilniaus Orževskis varėsi vis ant to kad Kražių riaušių kaltininkai būtų teisiami karo lauko teismu, t. y. kad visi urmu būtų pripažinti kaltais ir išgabenti į Sibirą. O del savęs vėl rupinosi įgyti didesnės valdžios ant Lietuvos: kad kiekvieną kurį užsimanys, tuoj be teismo galėtų į Sibirą grusti, kaip kokius maištininkus, nes Lietuviai visi esą maištininkais. Maišto suokalbis esąs plačiai po visą Lietuvą ir Žemaitiją išsiplėtęs. “Žemaitiški” laikraščiai išeinanti Prusose, maištą vis pakursto.

Vienok tai nieko negelbėjo. Pekliški užmanymai ir piktadėjystė gubernatoriaus ir general-gubernatoriaus buvo peraiskus ir perdideli kad nebūtų buvę užtėmyti.

Užsienio laikraščiai tuoj tas Kražių nedorybes pasauliui pagarsino. Vokiečiai ir atsitikimų vietą net savo korespondentus atsiuntė.

Daėjo tos žinios ir į Petrapilę. Daėjo per užsieniu laikraščius, nes vietiniams buvo uždrausta apie tai rašyti. Caras buvo priverstas išleisti ką tokį į Kražius kad vietoje viską išstirtų ir teisybė surastų. Išrinktas buvo grafas Kantakuzinas, tikėjimiskio skyriaus direktorius.

Caro atstovas tačiau iki Kražių nedažavo. Sustojo Vilniuje. Susiūstė su Orževskiu. Su pagalba Orževskio pirkto Lietuvoje beveik dykai didelį dvarą, o pargyręs atgalios į Petrapilį raportavo kad viskam Kražiuose buvo kalti užkietėje Lietuviai ir kad tas kas su jais padaryta, buvo padaryta kaip reikėjo.

Bet Petrapilyje žmonės dasizinojo kad Kantakuzinas pirkto Lietuvoje dvarą, dasizinojo taipgi kad jis Kražiuose visai nebuvo. Daėjo apie tai žinia carui.

Caras pasisaukė Kantakuziną pasiaiškinimui, o sugavęs bemeluojantį išmetė laukan iš savo rūmų.

Praradęs cariską malonę ir negalėdamas perkesti sarmatos kurią nuo caro apturėjo, Kantakuzinas neužilgo pats sau pasidarė galę. Jis tuoj išvažiojo iš Petrapilės į savo dvarus Mažrusijoj ir tenai staiga mirė. Tai yra priežastis delko kiti sako jis nusinuodijo.

Tas išėjo Kražiečių gerui. Per tai Kražių atsitikimai dar labiau pagarsėjo. Išsiaiškino labiau teisybę. Daugumas net Maskolių pradėjo Kražiečiams prijausti.

Rugsėjo 20 (Spalio 2), 1894 metais, 11 mėnesių po tai tragedijai Kražiuose, atsivėrė teismo rumai Vilniuje, perkratinėjimui Kražių bylos. Byla traukėsi net devynias dienas.

Apkaltintu buvo viso 71, iš kurių vieni tuojan po Kražių atsitikimui buvo suimti, o kiti, gubernatoriaus įsakymu, net į kelis mėnesius po tam. Tarp jų 17 buvo moteriški, o 53 vyriški, senumo nuo 16 iki 80 metų.

Maskoliai juos išskirstė pagal jų lūmus: 27 buvo šleikštiškos kilmės, 10 miesčionių ir 37 kaimiečiai.

Teisme vienok iš apkaltintų pasirodė ne 71, bet 70, nes vienas iš jų dar prieš bylą kalėjime mirė. Kitas vėl, kankinamas džiovos, dar neva buvo atvestas į teismo rumą, bet regimai jau buvo mirštantis, kalbėti jau negalėjo ir teisme nuolat aplo. Kada laike tyrinėjimų, akyvaizdoje visų, prasimušė jam iš burnos kraujas, jis buvo paleistas iš teismo. Po kelių dienų jis numirė. Teismas pripažino jį nekaltu.

Visi kiti irgi buvo sunykę, sudžiuvę. Sėdėjo jie teisme pasienyje, susodinti ant aštuonių suolų. Už teisėjų stalo sėdėjo teisėjai.

Pirmsėdis Stodolskis, vyriausis iš teisėjų, Rusinas, 70 metų senis, ir jo draugai, trys teisėjai. Toliau, apskrities mārška Leontjevas, kuris užėmė vietą Pla-

terio (grafo), gubernijos bajorų maršalkos. Plateris yra katalikas. Išrado jis kokią ten priežastį ir į teismą visai neatvyko.

Paskui tuos ėjo Vilniaus miesto galva Golubinovas, draugas teismo prokuratoriaus Dobrininas ir pagalios Dubinskas, valstiečių perstatytojas (vairas). Jį burtnaukimu į šį teismą išrinko.

Vidurinį stalą užėmė advokatai-apgynejai. Iš jų trys buvo vietiniai, paskirti iš valdžios ginti Kražiečius: Venslavskis ir Seštokauskas, katalikai, ir Biely, pravoslavas. O kiti keturi: Kaminskis, Lenkas: Zukovskis, Gurcannov ir Urusov — Rūsai, patys nekviesti, neprasyti atvažiuoti į Vilnių, ginti nekaltus Kražiečius. Ačiū jiems už tai.

Pagalios ėjo liudininkai, kurių skaitlius iš vienos ir kitos pusės daėjo net iki 180 asmenų. Pirmutiniu, vyriausiu liudininku buvo pats gubernatorius Klingenbergis. Toliau, keturi jau mums pažystami kunigai: Jastremskis, Jaugėla, Renadzkis ir Mažeika. Keliadesimts uradnikų ir žandarų. Visi kiti buvo valstiečiai.

Apart kaltininkų, teisėjų, advokatų ir liudininkų, į teismo namą daugiau niekas negalėjo įeiti. Atėjo, mat rupinantis Orževskiu iš Petrapilio prisakymas kad Kražiečių bylą užbaigti kuogreidiausia ir kuomažiausia ją išgarsinti. Prisakyme aiškiai buvo pasakyta jog tas viskas turi būti daroma kad nepažeminti valdžios. Tokiu būdu publika menkai ką galėjo dažinoti apie tyrinėjimų bėgį. Vietiniams Rusų laikraščiams apie tai buvo užginta rašyti, užrubežinė spauda irgi tylėjo, nes žinių negalėjo gauti, taigi Kražiečių byla menkai prasklido.

Orževskis nors kitiems Kražiečių bylos klausyti užgynė, pats vienok nuo ryto iki vakarui per visas dienas sėdėjo teismo salėje. Klausė ką kas kalbėjo. Tėmijo ar kas prieš jį ir Klingenbergeri nesivaro.

Kartas nuo karto rašė ant lapelių savo patėmėjimus ir bruko juos į teisėjų rankas. Teisėjai ir liudininkai matydami prieš save Klingenbergeri ir Orževskį, aiškūs dalykas, turėjo su jais skaitytis. Advokatai vienok, ypatingai Maskoliai atvažioję iš Maskvos ir Petrapilio, kur tik galėjo, drebė Klingenbergiui ir akis visą teisybę ir gaudė jį ant kiekvieno žodžio.

(Bus daugiau)

MINTYS

V. J. B.

Žmogaus didžiausias geras gludi begaliniam minties ir teisingumo pasaulyje.

Dievas laukia tik nunokusių ir tobulų vaisių. Žmogus turi butinai progresuoti ar retrogresuoti.

Siela nušviečia teisybę.

O, Meilės Dvasia! Tavo šviesoje mės matome teisybės šviesybę, kuri yra žmogaus gyvenimo atnaujinimas, kaip jūros vandenys... kuri šviesėja tik kildama padangiu link.

Gyvenimas noksta slapta bėgančiomis laiko valandomis. Atminties meilė tampa sėdabriniai patartino amžiaus rubai, ir, laiku, amžinybės lukštas.

Kiekvienas miręs draugas yra meilės magnetas, kurs traukia mus į kitą pasaulį. Musu švenčiausi atsiminimai dažnai buna šio pasaulio kapuose.

O, Meile, kuri nušvietė žmogaus vidurinę šventovę, tu patenkini sielos ilgesį. Juk visi daiktai miršta meilėje, ir visi daiktai gimsta meilėje.

SAPNININKAS

Kaina su prisiuntimu \$1.25

Didelis, gausiai paveiksluotas Sapnininkas, gražiai sutvarkytas, išaiškinantis kiekvieną sapną. Kiekvienas privalo jį turėti savo namuose.

Reikalaukit Dirvoje

6820 Superior Avenue Cleveland, Ohio

ALGIMANTAS

Dr. Vincas Pietaris

(Tęsinys iš pereinio nr.)

Sekančią dieną, saulei brėkstant, prasišvėrė Gardino pilies vartai ir per juos urmu išsipykė Aršiojo pulkai, mesdamiesi staciami ant priešais stovinčių Algimanto vyrų. Išgiko pikta kova. Tiesa, Algimantiskiai nelaukė tokio užpuolimo, bet pamokytai syki, buvo jau ant atsargos ir pirmo gando buvo ikvaliai kad visa kariuomenė atsirasit užgautoje vietoje. Delto nors Aršusis ir pasiekė užmanymo dalį, nors jis ir prasimušė su pirmutinių vyrų pulkeliu, vienok daugumas jo kariuomenės pateko į Algimanto rankas su grobiu ir visu jų turtu.

Iš abiejų pusių krito svieto, neperdaug ir tuo džiaugėsi Algimantas ir jo seni patarėjai. Gailavo tik tai vieni Juodvėšiai jog mažai grobio rado pilyje. Bet ir juos umai nutildė Sudavų ir Gardino kunigaikštis, atiduodamas jiems daugumą pavergtų Gudų.

Nei Algimantas, nei jo kunigai ir bajorai nemanė kad Aršusis nesistengs atgauti Gardino pili atgal. Priešingai, visi tikėjo jog tam jis pastatys visas pajėgas. Bet ir tai visi nemanė jog ir Algimantas nelengvai iš savo rankų paleis Gardiną. Maža to. Visi gerai be to nemanė jog darbas Gardinui nepasibaigs. Laisvam Gardinui ir pietų Sudavijos sričių valdymui būtina reikėjo apimti Dainavą ir kitas artimas pilies. Del to nemažai visi nusistebėjo kad Algimantas išsitarė jog tuo ka jie iki šiol padarė, ir pasibaigs jų visas žygis.

Užvaldęs Gardiną, Algimantas nesiropino daugiau apie Aršųjį. Taisė jisai pilies sienas, tvirtino jas. Statė trobas. Gandas apie Gardiną paėmimą umai pasiekė Alytų, kur buvo prisiglaudus Algimanto motina, ir ta į antrą dieną atkeliavo su pora vyrų giminių pas jį.

Išvalyta apygardos liaudis išgirdus kad Gardiną valdo Sudavijos kunigaikštis, rinkosi iš visur į senas savo gužtas. Iš girių ėjo į Gardiną ir jauni ir seni kareiviai. Tarp paskutinių namaža buvo ir tokių kurie tarnavo Algimanto tėvui Tranaičini ir senkui, Mingailai. Su nekantrumu vienok laukė jisai keliaujančių iš vakarų šalies, iš anapus Nemuno. Galop sulaukė. Viena apyptė pasirodė raitų šarvuotų pulkelis, tarp kurių jisai užtėmijo ir moteriškas. Išsykio jisai ir nenorėjo tikėti savo akims, bet kada pulkas, prijojęs prie upės, nusėdo nuo žirgų, visi abejojimai išnyko.

— Buvo tai laimingiausi mano gyvenime diena, — pasakojo paskui nesykj Algimantas, — kada aš plezdančia iš džiaugsmo širdin, persikėlęs per Nemuną, sutikau Danutą.

Jis nepatėmijo nei kaip jis iš pilies išbėgo, nei kaip įsisėdęs į valtį ir savo vyrams liepė valtis į Sudavų pusę kelti. Atsiminė tik tai jog jiedu su Danuta dvieje plaukė per Nemuno srovę atgal į Gardiną pili.

Stiprios Gardino pilies sienos, apvestos giliu perkasu, pasirodė merginai neįveikiamomis. Grynas, vaikus Nemuno vanduo ir jo nemažas plotis palyginant su Jauskudžio ir Dargabuzio upėmis, priminė jai „platų Dunajų“ dainų. Ir ji negalėjo atsigėrėti ir Algimantu, ir Gardinu. Visi sutiko Danutą džiaugsmingais klykavimais. Tik tai viena Algimanto motina, Tranaitienė, laukė jos su širdies neramumu, bet ir ta, pamčius savo businčią marčią, nudžiugo visa. Taip raminantis buvo Danutos veidas, taip aiškus ir meilus buvo jos akuciu žvilgsnis!

Trukšmas pakilo visoje pilyje ir gardo. Bendram džiaugsmui mažai trukdė žinia jog Aršiojo Gudų pulkas plėšia svietą Vuodeliškių apygardoje. Šitokia žinia ir ankščiau buvo gavęs Algimantas. Ir kaip ankščiau, taip ir dabar stebino vieną aplinkybę, kad Gudai plėšikai buvo nuo šluotiškių.

— Kas tai būtų per ypatingas dalykas? — nenoromis užmetė sau klausimą Algimantas ir negalėdamas jo išrūti kreipėsi su juo į savo artimus, pridėdamas, kaip jie numano, ar ne geriau būtų nusiuntus į tą šalį Bartninką su pulku pervaždams ir Gudams išstremti.

— Kunigaikšti, leisk geriau mane, — tarė Erdvilas. — Aš, gal, parnešiu tau tikresnį gandą negu Bartninkas.

— Teisybė! — pritarė Erdvilui nusi-

šypojes Virpša. — Jis čia bus naudingesis.

— Leiskit ir mane su juo! — ėmė prašytis Domeika.

— Jeigu juos tai ir mane! — prisidėjo Radušis.

Algimantas metė akim į vyrus; paskui nuo jų į besišypsantį Virpšą ir tarė: — Na, jau čia kas nors yra. Ir greičiausia, ar tik nebus kokia mergina. Bet jeigu taip tai Gudai būtų senai jau ją radę ir būtų paėmę.

— Taigi, būtų paėmę jeigu būtų radę, — pritarė Erdvilas, — tiktai ne jiems rasti.

— Taip... — nutęsė Algimantas. — Tai ne ka padarysi, jeigu taip... Nors ir pailgė ir nuvargė... jeigu taip norit tai keliaukit vėl sveiki. Tik tai neužmirškite paimti su savim ir šarvuotų vyrų pulkelį, kad ir senyvesnių, bi tik rimtų. Jie labai gali būti naudingi...

Erdvilas su savo bendrais nelaukė paminant ir su paskubiu ėmė rengtis vėl į kelionę. Virpša gi nei tai teisindamas Erdvilas ir kitų pasielgimą, nei tai savo įsikūsimą į kalbą, atsiliepė į Algimanta: — Mergina ta tai mano giminė. Ji su savo motina gyvena išpradžių šluotiškiuose, bet paskui, del brudo tujuno, kada duklė paaugo, turėjo trauktis ir apsigyveno Vuodeliškiuose. O dabar ar tiktai nebus pas Narų upės senį.

— Pasakyk Erdvilui, — atsiliepė Algimantas, — jeigu jisai pasimatys su seniu kad kviestų jį pas mane į Gardiną. Gerai vienok būtų jeigu jisai atgabendų ir tavo gimines į Gardiną. Už akių, matai, ir valkatų kruva daug gali pikto padaryti.

Ne viena Erdvilą siuntė Algimantas valkatoms išvalyti. Bartninkas, Marma, Skirmuntas ir dar pora kitų gavo po atskirą kareivių pulką, kad išvalytų patekusių sritį nuo plėšikų ir užsilikusį Aršiojo Gudų. Ir kiekvienas iš pasiūtų rado ikvaliai darbo.

Be jokios baimės draskė ikšiol svietą, plėšikai pajuto dabar pavojų ir skubinosi su grobiu ištrukti iš Algimanto sričių; bet tai ne visada jiems sekėsi. Dabar liaudis aitrai sekiojo plėšikų pėdas ir užvesdama ant jų kareivių pulkus naikino ir kratė grobį, degino jų gužtas girose.

Ankšta pasidarė ir žirgų vagims, Bindokui su jo sėbrais. Kalinėlių jų užėmė Erdvilas; sukratus jame vogtus ir išplėštus daiktus svietas išsidalino. Bindokas vienodu su kitu ten kokiu valkata išsprudė pelkėmis į žiemų šalį, į Ruškio sritį.

Geras yra dalykas klausyti prityrusių žmonių patarimo bet... dar geriau yra turėti savo išmintį. Visą amžių svetimų nepriklausys.

Ot, beveik šitaip mastė Algimantas, Gardiną paėmęs, kada jam ir vienas ir kitas visulė gerų patarimų.

Visi tie patarimai baigėsi tuo jog reikia būtina užpulti ant Dainavos, paimti ją, paskui paimti ir kitas Aršiojo pilies. Ji patį su šeimyna arba paimti ir paėmus į kalėjimą iškšti, arba išvyti į Gudiją pas tuos Gudus, pačios gimines, kuriems jis taip daug gera darė su skriauda savo žmonėms.

— Vienu žygiu reikia atlikti darbą su Aršioju, — tvirtino visi.

Bet kaip atlikti? Maisto kariuomenėi pagaminta mažai, kareiviams nepasiekė prigulinciai aprūpinti savo šeimas, nes nuo tų rūpesčių sutramdė kovos. Ir dabar šeimynoms jų graso vargas, badas. Kaip vesti kovą?

Ir vietoje to, Algimantas siuntinėjo atskirus pulkus į savo namus medžioklei, apžiūrėti šeimynas. Ne dyvai todėl jog kariuomenė, jausdama apie save didelį valdovo rūpestį, pasirengus buvo pakloti už jį galvas. Šitai žinojo visi, ir tuli iš Algimanto artimųjų negalėjo atsisėbėti jog jis nenori ar nemoka pasinaudoti iš tokio prie jo prisirišimo.

Algimantui reikėjo ryžtis ant vieno: Arba varginti ir toliau nuvarginti šalį ir kelti naujas kovas su Aršioju, arba išsižadėti ilgam savo tėviškės ir padaryti paliaubas su Aršioju, kad duoti svietui nors kiek kvėptelti, nors kiek išbarstyti vargus.

Gerai apmąstęs Algimantas ryžosi eiti į paliaubas. Delto, surašęs gromatą, kurioje, išsižadėdamas Dainavos, Lydos, Aš-

Gausit dovanų puikų 1944 m. Kalendorių

(PASTABA: Seni skaitytojai pridėkit 10c kalendoriaus įvyntojimo ir persiuntimo kaš tams padengti)

Dirva metui vis \$2

TIEMS KURIE PASISKUBINS ATNAUJINTI ARBA NAUJAI UŽSIRAŠYS DABAR!

Dirva dar vis duodama už \$2.00 visam metui tiems kurie atnaujina savo prenumeratą nevēluodami, kaip tik pasibaigia, ir tiems kurie dabar naujai užsirašo. Del karo meto visko pabrangimo, laikraščio leidimo kaštai labai pašoko, bet Dirva stengiasi buti jums prieinama kaina. Ap-sirupinkit Dirva dabar, užsimokėkit prenumeratą laiku, palengvinsit jai eiti.

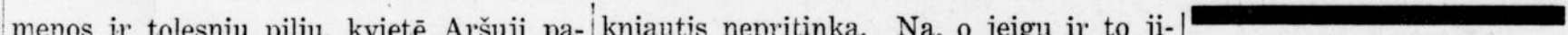
Jūs turit daug savo draugų ir giminių, išrašykite jiems Dirvą už \$2.00, arba pakalbinkit, lai patys užsirašo šį įdomų, didelį ir nebrangų laikraštį DABAR, jie gaus Dirvą tik už \$2.00 visam metui.

(Įdėkit į laišką \$2 ir įrašę pilną savo adresą, siųskit)

6820 Superior Avenue

Cleveland 3, Ohio

DIRVA

menos ir tolesnių pilių, kvietė Aršųjį pa-

daryti sutarti, nusiuntė su ja pasiuntinį į Dainavą, įsakėdamas be to žodžiu kad jo vardu pasveikintų Aršųjį ir lenktų jį prie santaikos kaip savo žodžiais taip ir apsi-ėjimu. Išleisdamas pasiuntiniu iš Gardi-

no Luisį, Algimantas įkalbėjo: — Paaikšink dēdēi jog del kariuome-nės stokos aš kviečiu jį paliauboms, tiktai svieto ir mudviejų naudai. Besikniauda-mi mudu su juo apsilpsime ir užsimanęs koks svetintautis priešas lengvai galės ir mane ir jį nugalėti, o nugalėjęs pavergti ir mus ir mūsų šalį.

Padaręs paliaubas, Algimantas tikė-josi be kita ko ir vestuves su Danuta iš-kelti.

Už kelių dienų, sugrįžęs pasiuntinys iš Dainavos parnešė nuo Aršiojo sutikimą paliauboms ir žinią jog Aršusis nustojo beveik visos savo kariuomenės. Šitos ži-nios drūčiai nepatiko Algimanto kuni-gams ir atviresnis iš jų, Nemura, prikai-bėjo kunigaikščiai jog bereikalingai duo-das progą Aršiajam surinkti naujų pul-kų, su kuriais tas tykos tiktai panagios progos užpulti.

— To negali buti! — stengėsi atrem-ti Algimantas prikalbinėjimą. — Pagalios vis jis supras jog mes savi ir jog mums

kniautis nepritinka. Na, o jeigu ir to ji-sai nenorėtų suprasti tai numanys nors tiek jog užpuolimas ant manęs nieko jam neatneš gero. Nei jis Gardino paims, nei jis manes pergalės.

— Delko tu taip kalbi? Argi nenori suprasti jog jeigu atleisi savo kareivius, o jis tuo tarpu spės surinkti tai užpuolės ant tavęs ne tiktai galės paimti Gardiną, bet ir suvis tave išvyti ir iš Sudavijos.

Tačiau Algimantas atstangiai laikėsi savo nuomonės ir diena iš dienos gražino namon, kaip samdytų Juodvėšių pulkus, taip ir kitus talkininkus. Tiesa, į jų vie-tą jis rinko jaunus vaikus. Bet kam jie buvo verti? Nepratę kare, nemoką nei ginklo vartoti; jie tiko tiktai kopistus val-gyti ir malkas kirsti.

Vienok Nemuros žodžiai neliko visai be įspūdžio ant Algimanto. Kad nors kiek pramokytį ginklų vartojimo, Algimantas kas dieną stengėsi praleisti tam tikrą lai-ką su jaunais vyrais ir pamokinti juos kareiviškų pareigų. Sekdami kunigaikštį ir visi pratusieji vyrai pradėjo tolydžio kareiviškus žaislus ir lavinimus jaunųjų prie ginklo. Taip išlengvo, nepatėmytai jauni vyrai pradėjo numanyti visas kare-iškas pareigas ir ginklų vartojimą.

Seka: VESTUVĖS.

VALGIŲ GAMINIMAS

ir Namų Prižiūrėjimas
Kaina su prisistimimu \$1.25

Didelė, 170 puslapių knyga nurodanti kaip gaminti visokius valgius: sudėta daugybė receptų ir paaiškinimų kaip paruošti valgius nuo paprasčiausių iki puošniausių **pošilių**. Visoki kepsniai, pyragai, virti ir kepti val-giai, mėsos, ir tt. Kuri šeiminkė turi ru-pesnio ir vargo su gaminimu valgių, priva-lo įsigyti šią naudingą knygą. KAINA \$1.

MARGUČIO DAINOS

Pasiskubinkit įsigyti šią mažą, kišeni-nę "MARGUČIO"-VANAGAIČIO dainų knyge-lę — tai yra trečia Dainų knygelė, naujaus-ių, gražių dainų rinkinis, nekurios jų su gaidomis. Iš šios knygelės galėsit išmok-ti pasidainuoti sau visas mėgiamiausias Vanagaičio dainas, kurių gaidas mokat, o žodžių pilnai nežinot. Apie 40 dainų —

KAINA TIK 25c.

Reikalaukit "Dirvoje"

AŠTUONIOS NAUJOS POLKOS AKORDEONUI

Major ir Minor Melodijose

Visos gaidos pirštams sunumeruotos:
Pianui, Bassai pažymėti raidėmis.
Music by N. Shkorka
No. 1 Return Home Polk 25c
No. 2 Longing for Home Polka 25c
No. 3 Dancing Bride Polka 25c
No. 4 Starting Wedding Polka 25c

No. 5 On the Road from America to Africa, Couplet Dance 30c
No. 6 On the Road from America to Russia, Couplet Dance 25c
No. 7 On the Road from America to Germany, Couplet Dance... .. 25c
No. 8 Three Generals on Tour, Couplet Dance 25c

Published by

N. SHKORKA CO.

4640 BROADWAY

Cleveland, Ohio

DIRVOS 1944 KALENDORIAI

Persiuntimui reikia pridėti 10c.

— Vėliava ir Bomberis virš Jūrų
— Laisvės Stovykla ir Lėktuvai
— Žiemės Vaidžai su Briedžiais
— Kariai ir Slogė su Vėliavom
— Žiema Ukėje
— Prezidentas Roosevelt
— Mergaitė su šuniukais
— Mergaitė su Paukštukais
— Darius ir Girėnas
— Gražuolė
— Lietuvaitė su Vėliava
— Kražių Skerdynė
— Sv. Antanas ir Jezus Kudikis
— Sv. Marija Mojinė
— Kristus Alyvų Darže
— Šventa Seima
— Paskutinė Vakariene

DIRVA

6820 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio

"Dirvos" Redakcija priima ir talpina pranešimus apie vietinį Lietuvos judėjimą, draugijų susirinkimus, nemokamai. Pranešimai reikia priduoti arba paštu prisiusiti nevēliau antra-dienio popiečio.

JAUTI BLOGAI?

VISISKAI PALENGVINSITE SAU
—SIUO MODERNISKU SVELNIU
BUDU

• Kuomet kankinamė vidurių užkietėjimu — žarnos neveikios, skauda galva, nėra ener-gijos — palengvinsite sau šiuo modernišku būdu — krantymkite FEEN-A-MINT. Ši sko-ninga krantoma guma vidurius liuosuoja švelniai ir tikrai. Milijonai žmonių naudoja FEEN-A-MINT. Tik pakramtykite FEEN-A-MINT einant gulit, naudokitė tikrai pagal nurodymus ant pakelio. Sekanti ryta ma-lonus palengvinimas jums pagelbės vėl jau-stis puikiai.

10c

Telef. GLen. 1600

Superior Appliance Co.

Sales and Service

12316 SUPERIOR AVE.

Mes Aptarnaujam ir Tai-

mašinas.

Atliekam gerą Radio tai-

symo darbą.

Perkam Senas Skalbiamas

Mašinas, Vacuum Valyto-

Jus, Radios. (5)

Skelbimai "Dirvoje"

50c už vieną kartą
tris kartus už \$1.00

Smulkųs skelbimai "Dirvoje", kaip tai namų pardavimas, išnuomavimas, krautuvų išnuomavimas ar pardavimas, pajau-kojimai, padėkos laišakai, gali-ma patalpinti šia kaina.

TAS BRONIUS VARGŠAS

Dr. A. Petrika parašė nedidelę brošiūrėlę biografiją apie Bronių Laucevičių-Vargšą. Jis prieš 20 metų Amerikos Lietuviams buvo daugiau žinomas iš jo sceniškų veikalių, kurie dažnai buvo statomi. Kaip jo biografiijoje pasakoma, Bronius Laucevičius gimė 1885 metais, rugsėjo 20 d., Kelmės miestelyje, Rascinių apskr. Baigęs pradžios mokyklą, įstojo į Lomžos gimnaziją, kurią tačiau netaigė. Metęs mokslą, įstojo į Rusų vaidylių-mėgėjų grupę, ir taip tapo scenos žmogum, nuo to pradėjo ir veikalus rašyti. Tapęs revoliucionierium, 1905 metais užsikrėtęs revoliucine dvasia, turėjo išbėgti Ameriką. Atsirasdamas Chicagoje, 20 metų amžiaus turėdamas.

Gyveno dar apie 10 metų, ir mirė Kovo 31 d., 1916 metais, neišgyvenęs pilnai nei 31 metų.

Tą jo biografiją išleido bolševikų laikraštis Vilnis, taigi reikia suprasti kad bolševikai jį prisavinę kaip "savo žmogą", kas buvo priežastimi skurdo-vargo savo ir savo šeimai.

KAMEARYS ISSINUOMOJA Vyrui arba merginai, Lietuvių šeimoje. Kreipkitės vakare po 6 val., sekmeniais nuo 9 ryto iki 5 vakare. (2)

1439 E. 92nd Street

Lietuviška VAISTINE

Jonas Zvalskis, Savininkas. Užlaiko visokias namines ir importuotas gyduoles nuo visokių ligų, žaidimų ir kitokių negerovių. Išpildo daktarų receptus atsakančiai. Kreipkitės į savo vienuolėnį vaistinę visokiems reikalais.

INTERNATIONAL PHARMACY
5920 St. Clair Ave. Cleveland
Telefonas EN. 8618

mos. To neužteko, jis dar padidiniui skurdo ir vargo pasileido girtuokliuoti, virto neįsądomu alkoholiku, gavo ligą-džiova, ir jaunas mirė.

Vienas Chicagietis, kaip rašo Dr. A. Petrika toje biografiijoje, "gerai jį pažinojęs, manė, kad ant nelaimės, tik ant galvos plaukais jis Gorkį imigru", del to kad jis Rusijoje buvo revoliucionierium, o čia rašė revoliucinio turinio veikalus. Jis buvo ir vedęs, ir, kaip jo antras vardas — Vargšas — pasako, jis ne tik neve bet ir savo šeimą į vargą skurdą įtraukė, ir ne del ko kito kaip tik del — girtuoklystės.

Už tai jį kaip vargšą-kankinį prisavinę bolševikai, ir jį bandant surasti visus pateisinimus kodėl jis buvo vargšas: Del to kad skurdas jį istūmė į girtuoklystę...

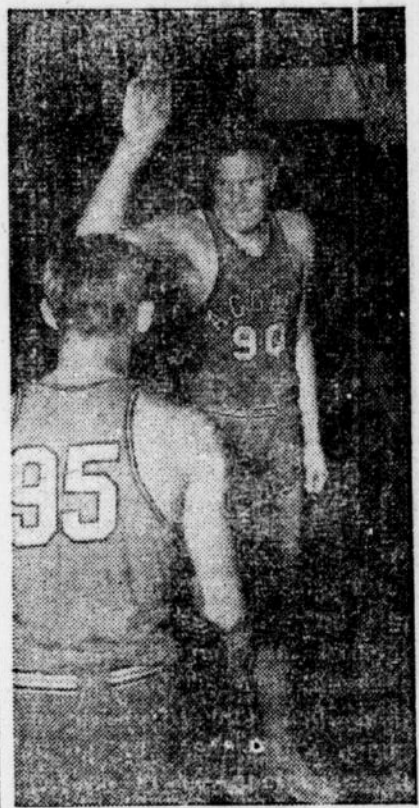
Kiti visi žmonės žino kad girtuoklystė įveda į skurdą ir vargą ir žmogų pradu, bet bolševikai savo draugus pateisina priešingai: skurdas - vargas priveda žmogų prie girtuoklystės...

Iš tų biografiijoje paduotų brošiūrų matosi kad tas jaunas vyras nenorėjo dirbti jokiame darbe, o minkštas budas ir al-

koholis jį įveikė. Apie Br. Vargšą nei pusiau žodžiu gero negaliu pasakyti, o tą ką žinau — neverta kad pasaulis žinotų, geriau lai grabo tylo užmigdo praėjį. Tai buvo kitas kun. Mockaus tipas".

Kai nusenė, tamsūs žmonės iš ilgo gyvenimo ir neturėjimo ką veikti pavirsta alkoholika, ne ką padarysi, bet kad jaunas, gabus žmogus pasinėres alkoholizme ir sveikatą ir gyvastį del to praranda — rodos neapsimokėtų tokį nei teisinti. Jis norėjo būti vargšas, jis nenorėjo dirbti, jis jieskojo prieglaudos karčiamos kampe ir ten laiką leido vietoje eiti susirasti darbą, kaip susirado šimtai tukstančių kitų Lietuvių ateivių, neprazuvo skurde ir varge.

Aukščiausias Sporte

Bob Kurland (90), iš Oklahomo, yra aukščiausias basket-ball lošėjas: jis 7 pėdų aukščio.

PARSIDUODA KRAUTUVĖ

Cigarų, saldinių parduotuvė, tas pats savininkas 16 metų. Noriai įrodys \$1200 savaitinių inėgų. Randasi gatvėkarių skerskelyje, nėra kompeticijos. Smulkmenų klauskit 2949 Woodhill Road. (1)

Skurdas ir vargas nėra girtavimui priežastis; girtavimas tai tik pigus pasiteisinimas savo silpnybių ir nesugebėjimo tvarkiai, normaliai gyventi.

Ne skurdas yra girtavimo tėvas, bet girtavimas skurdo tėvas.

Sie žodžiai rašoma ne daugiau paneigti Br. Vargšą, kuris dar gyvas budamas už savo tingėjimą dirbti ir girtavimą panieką neš visų savo pažystamų, bet tai yra pamoka gyviems esantiems kad skurdą-vargą nereikia kaltinti už pasileidimą girtauti. X.

Geležinkelio Nelaimė kurioje Užmušta 72

Vaide matosi likučiai sudužusių traukinio vagonų Atlantiko pakraščio linijos, kurių sudužime užmušta 72 pasakojimai, virš pusę jų buvo keliaujanti kareiviai. Kitas 100 pasakojimų buvo sužeista. Nelaimė įstiko kai ant vieno traukinio, nušokusio nuo bėgių, užlėkė kitas traukinis, nežinint kad po pirmos nelaimės ant bėgių buvo sukurtas didelis laužas antrą traukinį persergėti.

Rusai Generolai Lanko Alijantų Armiją

Generalas Gerasimovas su kitais Sovietų kariais apsilankė Italijoje apžiūrėti Britų Gen. Montgomery vadovaujamai 8-tai Armijai. Jis pravažiudamas saliuotuoja Britų kariuomenę.

FARMERS POULTRY MARKET

Paukštiena visokiems reikalams:

VISTOS, ANTYS, ŽASYS, INDIKAI, ir KIAUSINIAI.

Paranki vieta Lietuviams. Užkvičiame visus.

Kampas Superior ir 43 Street ENdicott 5025

WEBER'S Famous Barbecue

8521 Hough Ave. CEDar 9579
Musu Barbecued Mėsos ir Vištiena yra Pragarsėjusios visame mieste.

Pas mus duodamuose Valgiuose naudojama tikrai Paties Geriausios Mėsos.

MES SPECIALIZUOJAME SEKMADIENIO PIETUMIS.

BENT KADA — DIENĄ ir NAKTĮ

Kreipdamiesi į musų Laidotuvių Namus galite atlikti visus reikalus kas liečiasi del palaidojimo, grato ir rubų parinkimo, laikraštyje pranešimo ir kapinių informaciją, ir, jeigu norite, žinokite išanksto visus laidojimo kaštus.

Grabas ir Patarnavimai nuo \$100, \$175, \$225, \$315 iki \$1000

LOREE A. WELLS

BEAUTIFUL FUNERALS

HOUGH AVE. prie E. 84 St. CEDar 7038

SUPERIOR CAFE and Bowling Alley

Ateikit Palūsti ant musų Šešių reguliarių Alleys 6927 SUPERIOR AVENUE

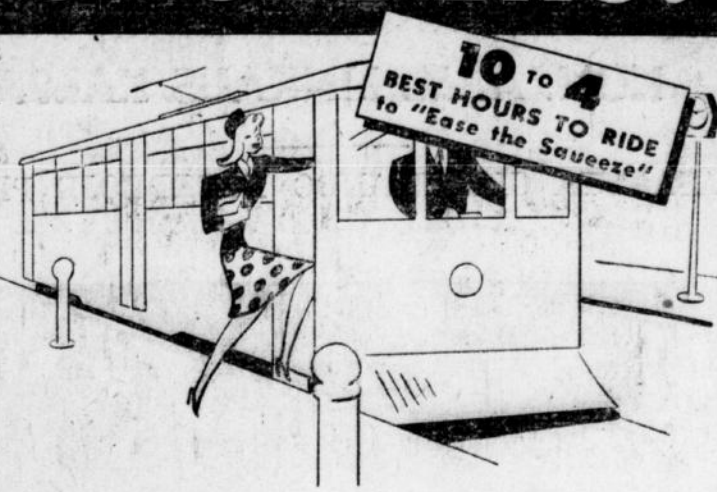
Alus — Degtinė — Lengvi Uzkandžiai

Mes turim tik šėlias Bowling Alleys, bet gerai prižiūrėtas ir turintis smagų lošimą. Ateikit pas mus.

Atdara iki 2:30 val. ryto.

N. Balindu M. Botoman, Prop.

SHOPPERS!

2 KITI BUDAI PASKUBINIMUI VAZINEJIMO

(A) Turėk gatvę mokėstį įlipant į gatvėkarį.
(B) Eik į kita galą karo nuo inėigos ir padaryk kitiems vietas.

CLEVELAND TRANSIT SYSTEM

AKINIAI

galima gauti pas

D-RA MATULAITI (Lait)

7829 Euclid Avenue

PRANEŠKIT

Savo Antrašo Permainas

Kuomet rengiatės persikelti kitur gyventi, praneškit savo naują antrašą Dirvos Administracijai, ne paštui, ne paštas nesiųs jums Dirvos naują vietą jeigu neprimokėsit. Parašykite mums už 1c atvirutę prieš persikėlimą į kitą vietą gyventi.

Dirva Cleveland 3, O.

NEUŽMIRŠKIT 3c

Siųsdami Dirvos Redakcijai Administracijai ar Agentūrai vokus paklausimus, visada įdėkite už 3c pašto ženklelį atsiminti Tas butina

KAIMYNIŠKOS UŽEIGOS

BROTHERS CAFE

LIETUVIŠKA UŽEIGA

1603 E. 79th Street

DEGTINĖ ALUS VYNAS

Užkvičiame savo draugus Lietuvius atsilankyti.

Atdara nedėdieniais.

KAZYS LEIMONAS, Sav.

STONIS TAVERN

LIETUVIŠKA UŽEIGA

"Kur alus skanesnis" "Arielkėlė šiltesnė"

ALUS, DEGTINĖ, VYNAS, UŽKANDŽIAI

584 Euclid Avenue

Ant U. S. Route 20

Kazys Stonis, Savininkas.

WICKLIFFE, OHIO

SUPERIOR-RUSSELL INN

LIETUVIŠKA UŽEIGA

6824 Superior Ave.

LIQUOR WINE BEER

Vieta kur sustoja kitų miestų pravažiujantieji. Lietuviai

Helen Urbšaitis Helen Dunbar

Savininkės

HOUGH AVE. prie E. 84 St. CEDar 7038

JACK GANSON TAVERN

LIETUVIŠKA UŽEIGA

24150 Euclid Avenue

Vieta privatiškiems pokiliams, Engagement Partėms, Vestuvėms ir šiaip pramogoms.

Rezervacijai telefonuokite:

KE. 9782

Prie U. S. Route 20

Jack Ganson-Karabinas, Sav.

Kur Galima Pasimokyt Pilietybės Reikale

Lietuviams patogios mokyklos kuriose atsibuna pilietybės pamokos yra sekančios:

Collinwood High, East 152 st., prie St. Clair, pirmadienio ir trečiadienio vakarais, tarp 7—9 val.

East High, 1380 E. 82 st., antradienis ir ketvirtadienis, tarp 7 ir 9 val.

Glennville High, Parkwood Drive ir Everton Ave., pirmadienio ir trečiadienio vakarais, 7 iki 9 val.

John Adams High, E. 116 St. ir Corlett ave., pirmadienio ir trečiadienio vakarais.

Doan School, 1350 E. 105 Street, antradienio ir ketvirtadienio popietį, 1:15 iki 3:15 val.

Y.M.C.A., E. 18th St. ir Prospect ave., ketvirtadienis tarp 2:30 ir 4:30 po pietų.

Kurie nori šiaip informaciją ir apie pilietybės mokyklas gali kreiptis į Citizens' Bureau, Marshall Bldg., telefonas Ciderry 3796.

Būna pamokos skaityti ir rašyti Angliškai, Amerikos demokratijos pamokos, ir ko ši šalis tikisi iš savo piliečių.

SEDAKOFF

VAISTAS NUO SALSIO TAI GYDYTOJO RECEPTAS

Greita Pagalba nuo Gerklių Uždegimo, Paliuosuoja atsisosėjimą, stimuliuoja ir paliuosuoja užsikimšimą plaučių. Ypatinai geras nuo naktinių kosėjimų, šalčio ir užkimo. (1)

Eclair Cut Rate Drugs

7600 ST. CLAIR AVENUE

Kampas E. 76 St. Cleveland, O.

Telefonas EN. 9202

SPAUDOS darbai yra Dirvos Spaustuvės specialybė. Atlieka:

- PLAKATUS
- LAISKUS
- VOKUS
- KONSTITUCIJAS
- BILJETUS ir kitokius.

Draugijos, biznierių, organizacijų, pavienių — paveskite savo spaudos darbus mums.

Klauskit mūsų kainų — atsakymą gausit greitai.

- Darba Atliekam GERAI GRAŽIAI GREITAI

DIRVA

6820 Superior Ave.

Cleveland, Ohio

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas,

Popieriutojas

Dekuratorius

495 East 123rd St.

Telefonas Pétomac 6890

ŠTAI ŽAVĖJANTI ISTORINĖ APYSAKA!

ALPIS Kęstučio Išlaisvintojas

K. S. KARPIAUS
ISTORINĖ
APYSAKA

Paveiksluota
didelė
knyga

288 puslapių

KAINA

TIK \$1.50

(Su prisijuntimu)

TVIRTAIS

VIRSELIAIS

\$2.00

(Su prisijuntimu)

ALPIS, mažas

vaikas, patenka

Kryžiuočiams.

Pavagiamas

iš tėviškės,

Marlenburge

užauginamas,

kur jam ateina

proga išlaisvinti

DLK. Kęstutį.

ŠTAI KOKIA TA APYSAKA: Vienas knygų mėgėjas rašo: "Mes su savo vienu draugu gavom knygą 'ALPIS' ir norim: pareikšti didelį pasitenkinimą tuo veikalu. Dirvos redaktorius K. S. Karpis yra geras Lietuvių kalbos žinovas ir gabus rašytojas. Jis tos rusiš apysaką kaip 'ALPIS' yra specialistas, nes jis yra ir daugiau jų parašęs. "Apysaka 'ALPIS, Kęstučio Išlaisvinto-

jas', yra jo geriausio patyrimo ir literatinio gabumo kurinys. Mano draugas perskaitęs 'ALPIS', pareiškė kad tai geriausia istorinė apysaka, kad tai geriausi istorinė apysaka Lietuvių kalboje iš kurių jam teko kada skaityti. O kadangi tas asmuo yra baigęs universiteto mokslą, tai be abejonės apie literatūrą gerai nusimano." Ši apysaka ir jums tikrai patiks.

DIRVA

6820 Superior Avenue

Cleveland, Ohio

CLEVELANDO IR APIELINKĖS ŽINIOS

DIRVA—6820 Superior Avenue. ENdicott 4486—Atdara vakarais

KUN. A. M. LINKAUS KALBA

PASAKYTA CLEVELANDO KATEDROJE PREZIDENTO A. SMETONOS LAIDOTUVĖSE

Lietuviai gražesniai išneša Prezidento A. Smetonos grąbą iš Sv. Jono katedros, po iškilmingų pamaldų.

Žinios apie Lietuvos Prezidento Antano Smetonos mirtį pasklido per pasaulį žaibo greitumu: už poros-trejetų valandų žinojo apie tai per radio viso Amerika, po to Europa ir kiti kontinentai. Nežinia kaip Vokiečiai paskelbė Lietuvos žmonės tą žinią, bet galima numanyti kaip Rusai džiaugdamiesi skelbė savo ribose apie šią Lietuvy tautos tragediją.

Žinia buvo tokia tikra kad niekas ir neabejojo ar tai teisybė. Lietuviai išgirdę tai nusiminę, apsisverkę, tiesiog nežinojo kas daryti, iki žinia persiskverbė per juos klaurai.

Radio pranešėjai Amerikoje apie tą atsitikimą kartoję per dvi dienas.

Kun. Anicetas Linkus, Sv. Kryžiaus Lietuvių parapijos klebonas, iš Chicago, pasakė labai reikšmingą ir išpudingą kalbą, sekanti:

“Aš žinau tavo darbus, tavo vargą ir tavo kantrybę”. (Iš šventraščio, Apreikimai 2-2).

“Brangus Kristuje Lietuviai:

“Nuludus Smetonų šeimą, nusiminę Lietuviai, sukręsta mūsų tėvų šalis-Lietuva. Štai čia susirinkę prie karsto, kuriame yra užgesęs žmogaus gyvybė, tik kuno palaikai tėra likę, mes dusaujame. Žmona pasilikus našlė šaukia: ‘Mano mylimas ir geras vyras numirė’. Vaikai verkia, ‘Mūsų brangus tėvas, mokytojas, globėjas ir užtarėjas mirė’. O, ir daugiau, Lietuvos mylėtojas mirė. Mirė Lietuvy tautos vadas; kovotojas, gydytojas ir saugotojas Lietuvos nepriklausomybės. Mirė Lietuvos Prezidentas, garbingas Lietuvos valdovas. O! tas mirties angelas, kodėl neatsižvelgia nei į amžių, nei į užimantį tautoje svarbią vietą, nei į šio gyvenimo reikalus. A. a. Antano Smetonos gyvenimo siulą mirties angelas staigiai ir netikėtai nutraukė.

“Jūsų, gerbiamieji žmonės nariai, nuludimą ir širdies skausmą mes visi ir visa Lietuvių tauta giliai atjaučiame ir dalinamės.

“Del a. a. Antano Smetonos asmenybės ir jo darbų, paminėsiu Viešpaties žodžius: ‘Aš žinau tavo darbus, tavo vargą ir tavo kantrybę’. Jis, a. a. velionis, visą savo gyvenimą, savo mokslą, savo išmintį, savo sugebėjimą paaukojo ir pašventė Dievui, Tėvynei, artimui ir Lietuvy tautai.

“Jis tikrai mylėjo, gerbė ir dirbo tėvynei Lietuvai. Jis mylėjo tėvynę, jai dirbo ir galėjo, delto kad jis mylėjo Dievą ir artimą. Jis buvo pavyzdingas ir praktikuojantis katalikas. Nuolankus, neišdidus, nors aukščiausioje valdovo vietoje visiems buvo prieinamas ir tėviškas.

“Kritingiausiose Lietuvos likimo ir jos reikalų valandose jis mokojo gabią prastę ir diplomatinį sluogsnį tėvynės gerovei. Visi geros valios Lietuvos piliečiai džiaugėsi juo, savo geru valdovu. Jis kalbėjo, rašė, dirbo, galvojo, įsiekiojo ir aukojosi Lietuvai ir Lietuvos nepriklausomybei.

“‘Aš žinau tavo kantrybę’. Žodžiai švento Rašto. Dirbdamas tautai, ir budamas didžiausioje tautos ir šalies atsakomybėje, daug turėjo rūpesčių, bėdų, trūkumų ir sielvartų. Tą visą jam reikėjo patirti ir kantriai panešti.

“Dargi, galingi blogos valios priešai apsupa ir spaudžia Lietuvą. Kiek čia skausmo kaip tikram tėvynainiui, kaip mažos šalies valdovui neturinciam jėgų apginti nuo priešių savo brolius ir seseris.

Kad išgelbėjus savo ir šeimos gyvybę, kad apgynus Lietuvos Nepriklausomybę, kad palaikius gyvą Lietuvos valdžią, ištruko iš mirtimi gresiančių nagų, ir čia šioje šalyje prisiglaudė kaip prie gero ir galingo užtarėjo. Ir už tai jis turėjo išgerti karčią apkaltinimų taurę. Čia reikia pasakyti: Viešpatie, dovanok jiems, nes jie nežino ką daro.

“Kristus, žmonijos Išganytojas, viską mokė ir darė žmonėms gerai, ir už tai Jį persekiojo, kankino ir nukryžiuvojo, tie kuriems darė gerą.

“Pasaulis nedėkingas už gerus darbus. Negalima tikėtis kad ir už gerus darbus šio pasaulio užmokesčio. Už gerus darbus tik Dievas gali užmokėti brangiausiu užkomsčiu, kokio šis pasaulis neturi ir negali mokėti.

“A. a. Antanas Smetona jau pašauktas iš šio pasaulio, atskirtas nuo sąvųjų, paliešutas nuo valdovo, vado ir Lietuvos Prezidento pareigų. Jis atsistojo prieš Karalių Karalius, Dangaus ir žemės Valdovo ir Aukščiausiojo Teisėjo sostą. Lai Viešpats jam sako: ‘Aš žinau tavo darbus, tavo vargą ir tavo kantrybę’..... Išeng! tavo Viešpaties džiaugsmą, gerasis ir ištikimasis tarne, Aš tau duosiu gyvenimo vainiką.

“Lai buna paskutiniai mūsų atsisveikinimo žodžiai”

PREZIDENTO ŠEIMA IR DAUG KITŲ SVEČIŲ

Clevelande, į Prezidento A. Smetonos laidotuves, buvo suvažiuavę gerų patriotų Lietuvių iš Chicago, Detroito, Pittsburgho, Amsterdamo, Brooklyn, Waterlurio ir dar iš kitų vietų, visų jų svečių nebuvo galima patėmyti ir užsirašyti.

Chicago Darius-Girėno Legiono Postas atsiuntė Garbės Sargybą iš šių: J. A. Mickelinas, pirmininkas, A. Kasper, J. Kibort, B. Mason, J. Yurchus, L. Mason, S. Dunbar, F. Pumputis, J. Rachus, Sgt at Arms, R. Mason, Bugler.

Buvo atvykęs komp. A. Vanagaitis, O. Bačinas, Mackevičiai, Kuraičiai, Stankunai ir kiti iš Chicago.

Iš Amsterdam, N. Y., atvyko Juozas Olšauskas.

Iš toliausia buvo tai iš Waterbury, Conn., poni Devenienė ir poni Colney.

Iš Brooklyn: Dr. Vencius, Vyt. Abraitis, D. Klinga, Juozas Ginkus.

Iš Detroito: Dr. Jonikaitis, Dr. Sims su žmona, poni Douvan-Ciurlionytė, poni Petrikienė, Smailienė ir kt.

Iš Pittsburgho Pivaronai. Tai tik keliolika patėmytų ir atsimintų. Atsiprašome kad visų nepajėgiame suminėti.

Atvyko iš New Yorko ir p. Jadvyga Tubelienė, Smetonienės sesuo.

Dalyvavo Ministeris ir Konsulai.

PRANEŠIMAS

Lietuvių Taupymo ir Paskolos Draugijos metinis šėrinis kviečia susirinkimas atsisbus ketvirtadienio vakare, Sausio-Jan 20 d., nuo 8:30 val. vakare. Lietuvių salėje.

Valdyba.

MIRTIES PATALE

Leidžiant Dirvą į spaudą gavome pranešimą kad visai prie mirties randasi Jonas Žiūrys, P. J. ir F. J. Žiūrių tėvas kuris jau yra 84 metų amžiaus. Jis randasi ligoninėje ir pats P. J. Žiūris pranešė Dirvai jog tėvas vargu išlaikys vieng nakty daugiau.

SUSIRINKIMAS. Lietuvy Salės Bendrovės šėrininkų metinis susirinkimas bus laiko mas pirmadienį, Sausio 17 d., nuo 8 val. vakare, apatinėje salėje. Visi šėrininkai prašomi dalyvauti. Valdyba

J. A. Urbonas

Dirvos Agentas Dayton
1302 Lamar St. Dayton, O

Dirva dabar yra pigiausia darbininko liuoslaikio drauzas; platinkit ją tarp savų

Parsiduoda 3 Namai

Ant E. 33 st., 7 šeimos ir storas Klausit telefonu arba rašykite. (3)
Klausit telefonu arba rašykite. Telef. tarp 6 ir 12 val. EX 0417
7605 Ster Avenue

HOTEL STATLER

Reikalauja VYRŲ del:

Licensed Firemen
Maliavotojo
Vidaus Prižiūrėtojo
Indų plovimo mašinos
Operatoriaus
Skalvimo darbu

Reikalauja moterų:
Indų plovimo mašinos
operatorės
Pastry kepėjos
Virėjos padėjėjos

Alga, maistas, uniforma sulyg darbo.

Kasdien 9 iki 6 val.
Užpakalinė ineiga. Room 335

Kreiptis: Employees Entrance
Lietuvių Salėje

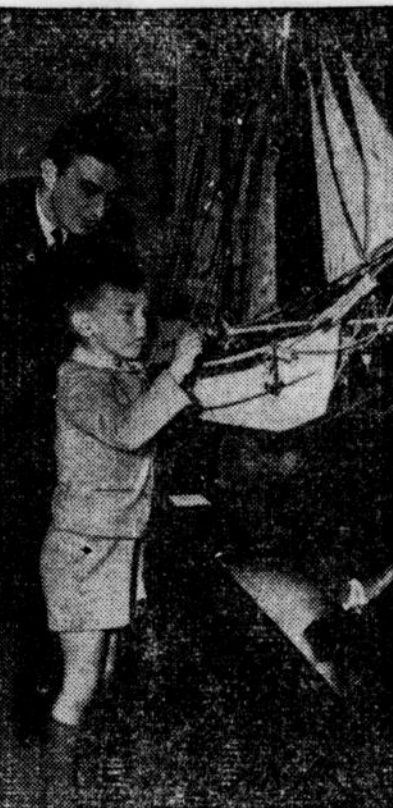
Ateikit į Lietuvy salę pasi-lošti ir smagiai praleisti vakarą su savo draugais. Šios su-eigos buna antradienio, ketvir-tadienio, penktadienio ir šeštadienio vakarais, nuo 8 val lygiai. Paremkit savo klubą ir Lietuvy salę.

Geležinkelio Prezidentas Skiriamas Pulkininku

Ralph Budd, kairėje, Burlington geležinkelio prezidentas, dešei apsiėmęs geležiečių streiko grasinimo prieš Naujus Jėtus parodoma prisikabinamas armijoje pulkininku, su pažymiu luti transportacijos globėjū.

Prezidento Anukas

Liet. Franklin Roosevelt Jr. Prezidento Rooseveltto sunus, parodoma šiame vaizde su savo sunum, Franklin 3-čiu kuris yra 5 metų amžiaus. Vaizdas Prez. Rooseveltto namuose Hyde Park, N. Y.

DIRVA galima išsirašyti ir pusei metų — už \$1.00.

Roosevelt, Chiang Kai-shek, and Churchill decreed at Cairo that Nippon will be stripped of Pacific islands seized or occupied since the First World War and China will reclaim such islands as Formosa, Manchuria, and the Pescadores. Within the dotted line of this map are the Jap-held properties of today. Inset is Japan of tomorrow. The trio stated they "have no thought of territorial expansion or gain for themselves."

METINĖ FINANSINĖ APYSKAITA

Lietuvių Taupymo ir Paskolos Draugijos Gruodžio 31, 1943

TURTAS

Cash on hand and in Banks	\$ 110,468.27
U. S. War Bonds and Stamps	135,079.25
First Mortgage Loans on Real Estate	900,027.71
Office Building (Less Depreciation)	22,324.00
Real Estate Owned	45,851.22
Real Estate Sold on Land Contract	54,040.54
Federal Home Loan Bank Stock	7,500.00
Other Assets	6,638.41

Total

ATSAKOMYBĖ

Capital Stock	\$ 66,511.91
Reserve Funds	73,010.64
Undivided Profit Fund	29,328.04
Contingent Earnings	978.94
Savings Deposits	1,024,727.05
Loans in Process	15,286.32
Advanced by Federal Home Loan Bank	4,390.00
Borrowed Money	20,000.00
Advances by Borrowers for Taxes and Insurance	11,544.67
Dividend Declared on Stock and Stock Dividend	35,803.00
Other Liabilities	378.83

Total

\$1,281,959.40

\$1,281,959.40

THE LITHUANIAN SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6712 Superior Ave.

Cleveland

Penktadienį, SAUSIO 14tą
Per Visą Musų Krautuvę
Atliekanų Dieną
The May Company

METINIS IŠPARDAVIMAS ĮVAIRIŲ REIKALINGŲ DĖVIMŲ LIKUČIŲ

157 MOTERIŠKI COATS

\$60 \$70 \$80

Grynos vilnos; apvedžioti juodos spalvos Persian, beaver, sable-spalvos vorėrės ir kalnų sabalo kailiukais. Mieros 35½ iki 47½, 36 iki 56.

Coats . . . Trečias Aukštas

150 MOTERIŠKŲ DRESIŲ

\$15 iki 17.95 Vertybės 9.85

Mieros 16½ iki 24½ ir 36 iki 44 šioje grupėje. Rayon crepes, vieno ir dviejų dalių stilių; šviesių ir tamsių spalvų.

Women's Dresses . . . Trečias Aukštas

212 VILNONIŲ SWEATERIŲ

Originaliai \$ iki 7.95 3.99 iki 4.99

Klasiški užsimaunami per galvą vieno-dų spalvų ir marginių; mieros 36 iki 38 šioje grupėje.

700 Reg. 6.50 iki 8:95 Sijonai Vilnoniai, vilnos-ir-rayon; storų siulų, ir įvairių marginių; mieros 24 iki 32

Sports Shop . . . Trečias Aukštas

39 JAUNOMS DRESĖS

12.95 iki 17.95 Vertybės 9.85

Išėiginės rūšies, su originaliais pajai-rinimais kaip Jaunos panelės taip mėgsta. Rayon crepes; tamsių ir mergų audinių.

Junior Dresses . . . Trečias Aukštas, Ontario

FUR KAILINIAI . . . NUPIGINTI

\$175 iki \$195 Moteriški Kailiniai \$148

Juodos ar Rudos Moire Pony — Juodai dažytos Persian Paw — Dažyto Šeško Kailiniai — Dažyto Lapės kailio kailiniai

\$275 iki \$310 Moteriški Kailiniai \$248

Sidabruti Ilgi Raccoon — Sidabro Lapės Zakietai — Plėtuotos Ocelot Katės — Natu-ralės Spalvos Šeško

\$135 iki \$150 Moteriški Kailiniai \$110

Dažyto Mouton Avies — Seal spalvos Coney Barsuko spalvos Coney — Sidabro Pilkos

\$225 iki \$250 Moteriški Kailiniai \$188

Sabalo juodi Muskrat — Dažyto Silvertone Fietų Amerikos Pilko Avies — Naturalio Jer-sey Muskrat

\$325 iki \$350 Moteriški Kailiniai \$278

Hollander Juodai dažyti Persian — Hudson Sabalo spalvos Muskrat — Pilki Persian Lamb Hollander Šiaurės Muskrat

\$425 iki \$475 Moteriški Kailiniai \$378

Puikūs juodi Persian — Puikūs Pilki Persian Gražūs Beaver Kailiniai — Sidabro Lapės Platus Kailiniai

4 ir 5 kailiuku Naturalus Laukinio Mink už-metaliai, už kiekvieną po \$22